

ሒሳብ

የተማሪ መጽሐፍ

2ኛ ክፍል

አዘጋጅች

መለሰ ይርሳወ
መላኩ ቢያዝን
ሰማኸኝ ፈጠነ

አርታኢ እና ገምጋሚዎች፡-

ሙስጠፋ ከድር
ሮዳስ ድሪባ
ገስጥ አሰፋ

ግራፊክስ ዲዛይን

ግርማ ዳርጌ
ኃ/ጊዮርጊስ ተመስገን

አስተባባሪ

ጌታቸው ታለማ አጥናፋ

አዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ

© 2015 ዓ.ም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ
በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን ጥቅሶችና ሥዕሎች በምንጭነት
የተጠቀመባቸውን ሁሉ እናመሰግናለን።

ምስጋና

ይህን የትምህርት መጽሐፍ ከዝግጅት ጀምሮ በውጤት እንዲጠናቀቅ፣ የካበተ ልምዳቸውን በማካፈል፣ በፓናል ውይይት ሃሳብ በማፍለቅና በማቅረብ፣ በከተማችን በሚያስተምሩ መምህራን እንዲዘጋጅ በማድረግ፣ አስፈላጊውን በጀት በማስፈቀድ እንዲሁም በጥብቅ ዲስፕሊን እንዲመራ በማድረጋቸው ላደረጉት ከፍተኛ ድጋፍ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አቶ ዘላለም ሙላቱ የላቀ ምስጋና ይገባቸዋል።

ለስራችን መሳካት ሁልጊዜ አብረውን በመሆን ፣ በሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄ በመስጠት፣ የአፈጻጸም ሂደቱን በመከታተል፣ በመገምገም እንዲሁም የዝግጅቱ ስራ ቁልፍ ስራ መሆኑን ተረድተው ትኩረት በመስጠት ከጎናችን ለነበሩ የትምህርት ቢሮ የማኔጅመንት አባላት የስርዓተ ትምህርት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ አድማሱ ደቻሳ፣ የትምህርት ቴክኖሎጂ ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ዳኛው ገብሩ፣ የመምህራን ልማት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ሳምሶን መለሰ፣ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አማካሪ ወ/ሮ አበበች ነጋሽ፣ የትምህርት ቢሮ ጽ/ቤት ኃላፊ አቶ ሲሳይ እንዳለ፣ የቴክኒክ አማካሪ አቶ ደስታ መርሻ ላበረከቱት አስተዋጽኦ ምስጋና ይገባቸዋል።

በመጨረሻም መጽሐፉ ተጀምሮ እስከሚጠናቀቅ ድረስ የትምህርት ቤት ርዕሳነ መምህራን ለስራው ልዩ ትኩረት በመስጠት አዘጋጅ መምህራንን ስለላካችሁልንና የሞራል ድጋፍ ስላደረጋችሁም ምስጋናችንን እናቀርባለን።

ማዕጫ	ገጽ
ምዕራፍ 1	
ቁጥሮች እስከ 1,000	1
1.1 በመቶዎች መቁጠር.....	1
1.2 ቁጥሮች እስከ 1000	4
1.3 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች የቤት ዋጋ.....	6
1.4 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ	11
የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ	19
የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ.....	20
ምዕራፍ 2	
ባለ ሦስት ሆሄ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ	24
2.1 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር.....	24
2.1.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር	25
2.1.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር	29
2.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ.....	33
2.2.1 በብድርና ያለ ብድር መቀነስ	34
2.3 መደመር እና መቀነስን የያዙ የቃላት	37
ፕሮብሌሞችን መፍታት	41
የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ.....	

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ.....	42
ምዕራፍ 3	
እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛት	45
3.1 እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛት.....	45
3.2 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛት.....	48
3.3 እስከ 100 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን በ 0 እና 1 ማባዛት.....	51
3.4 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ3፣4፣5፣6፣7፣8 እና በ9 ማባዛት	53
3.5 የቃላት ፕሮብሌሞች	57
የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ.....	60
የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ መልመጃ.....	61
ምዕራፍ 4	
ግማሽ እና ሩብ	63
4.1 ግማሾች	63
4.2 ሩቦች	66
የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ.....	69
የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ መልመጃ.....	70
ምዕራፍ 5	
ንድፎች.....	72
5.1 አሃዳዊ ድግግሞሽ.....	72
5.2 የጎደሉ የንድፍ አባላቶች	74
የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ.....	77

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ መልመጃ	78
ምዕራፍ 6	
ልኬት፣ ርዝመት፣ መጠነቁስ እና ይዘት.....	80
6.1 ርዝመትን በሳንቲሜትር እና በሜትር መለካት	80
6.2 ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ	83
6.3 መጠነቁስ በኪሎግራም እና በግራም መለካት.....	86
6.4 ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ	88
6.5 ይዘትን በሊትር እና በሚሊ ሊትር መለካት.....	91
6.6 ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ	93
የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ	97
የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ መልመጃ.....	98
ምዕራፍ 7	
መረጃ አያያዝ.....	100
7.1 መረጃ መሰብሰብ	100
7.2 ከተሳለ ስዕል በመነሳት መረጃዎችን መመደብ	102
7.3 ቁሶችን በመጠቀም መረጃዎችን ማደራጀት.....	104
የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ	108
የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ መልመጃ	109

ምዕራፍ 8

የጂኦሜትሪ ቅርፆች	111
8.1 የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ	111
8.2 ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መግለፅ.....	113
8.3 ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር.....	115
8.4 ጠጣር ምስሎችን መለየት.....	118
የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ	120
የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ መልመጃ	121

ምዕራፍ 9

የኢትዮጵያ ገንዘብ	123
9.1 የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስ	123
9.2 ግብይትን የሚሳይ ጭውውት	126
9.3 የቃላት ፕሮብሌሞች	127
የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ	130
የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ መልመጃ.....	131

ምዕራፍ 10

የኢትዮጵያ ጊዜ 133

10.1 ሰዓትን በሙሉ ፣ በግማሽና በሩብ አቆጣጠር

በዲጂታልና በሚዘር ሰዓት 133

10.2 ሰዓትና ደቂቃ 134

10.3 የጊዜ የቃላት ፕሮብሌምዎችን መፍታት 136

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ 139

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ መልመጃ 140

ምዕራፍ

1

ቁጥሮች እስከ

1,000

የምዕራፉ የመማር ዉጤቶች፡- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- ቁሶችን በቅደም ተከተል ማስቀመጥ ትረዳላችሁ።
- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን

ማወዳደርናበቅደም ተከተል ታስቀምጣላችሁ።

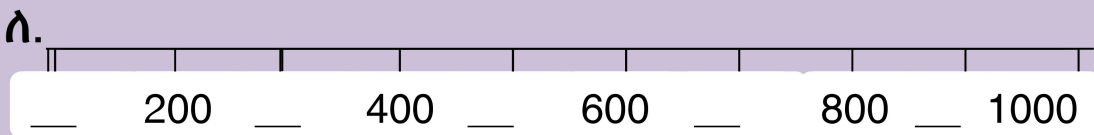
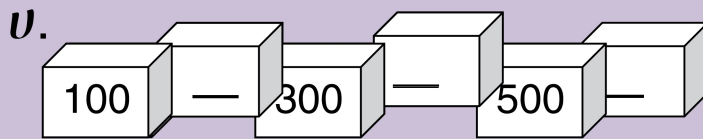
1.1 በመቶዎች መቁጠር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡-

- በመቶዎች መቁጠርን መለማመድ

ተግባር 1.1

1. መቶ ቁጥር ስንት ዜሮዎች አሉት?
2. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

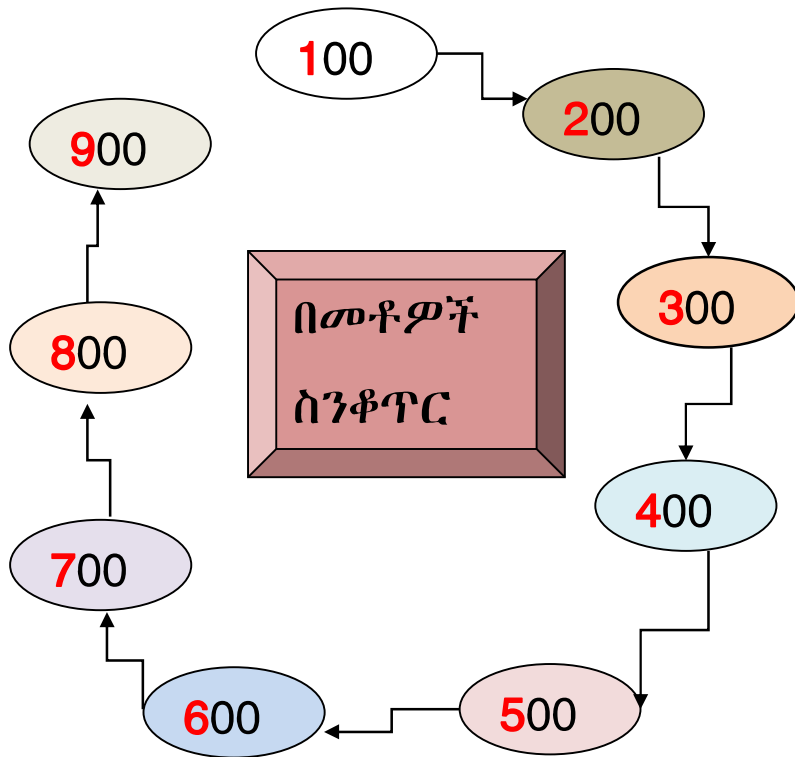

ሐ. ከሚከተሉት ቁጥሮች ዉስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸዉ ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ባፉ።

100፣ 210፣ 222፣ 500፣ 450፣ 700፣ 865፣ 880፣ 900፣ 990፣ 910

አስተዋሉ

☒ ቁጥሮችን በመቶ ስንቆጥር የቁጥሮች መጨረሻ ሁለት ዜሮ ይሆናሉ።

ቁጥር	ሲግብብ
100	አንድ መቶ
200	ሁለት መቶ
300	ሶስት መቶ
400	አራት መቶ
500	አምስት መቶ
600	ስድስት መቶ
700	ሰባት መቶ
800	ስምንት መቶ
900	ዘጠኝ መቶ

ምሳሌ 1
1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ.

	100	_	_	400	500	_	700	800
--	-----	---	---	-----	-----	---	-----	-----

መፍትሔ

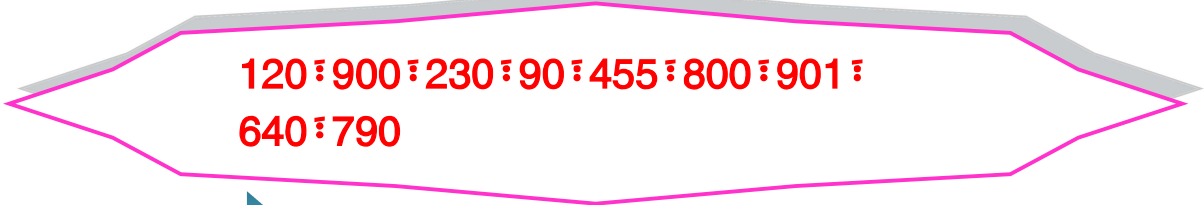
100	200	300	400	500	600	700	800
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

ለ. ከዘጠኝ መቶ በመጀመር ወደ ትንሹ በመቶዎች ቁጠሩ።

900፣ 800፣ 700፣ 600፣ 500፣ 400፣ 300፣ 200፣ 100

2. ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸው ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ዓፉ።

800 እና 900 ብቻ

1. የሚከተለውን ስንጠረኻ በመቶዎች በመቁጠር አሟሉ።

200		400	
600			900

2. ተማሪ አቤል የሁለተኛ ክፍል ተማሪ ነው። አቤል በአንደኛው መንፈቅ ዓመት የተፈተናቸውን የሒሳብ ትምህርት ፈተናዎች በሙሉ ያለምንም ስህተት አጠናቀቀ። የተማሪ አቤል ካርድ ላይ ከመቶው የሚፃፈው የሒሳብ ትምህርት ውጤት ስንት ነው?

3. ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸው ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ዓፉ።

30፣560፣200፣786፣70፣400፣808፣90፣
600፣758፣70፣790፣310፣100፣190፣670፣

1.2 ቁጥሮች እስከ 1000

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃት፡

- ቁጥሮችን ወደፊት መቁጠር፣ ወደኋላ መቁጠር እና እየዘለሉ ማንባብ
- ቁጥሮችን በ100፣ በ10 እና በ1 ሰብስቦ ማሰቀመጥ

ተግባር 1.2

ሀ. የሚከተሉትን ቁጥሮች አንብቡ፡፡

300፣410፣456፣546፣678፣589

ለ. የሚከተሉትን ቁጥሮች ወደ ፊት እና ወደ ኋላ አንብቡ፡፡

221፣325፣456፣354፣474፣123፣222፣700

ሐ. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከ125 በመጀመር ሶስት ቁጥሮችን፣ አራት ቁጥሮችንና ሰባት ቁጥሮችን እየዘለላችሁ አንብቡ፡፡

125፣235፣342፣444፣523፣671፣780፣827፣937፣989

ምሳሌ 2

1. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች በመመልከት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

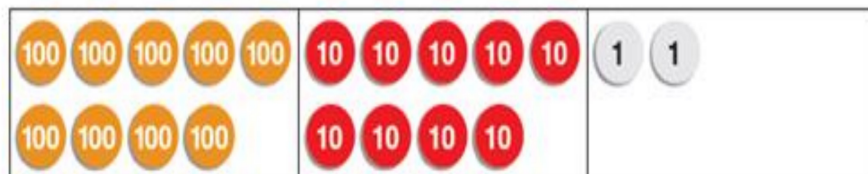
113፣120፣131፣236፣274፣357፣340፣437፣442፣517፣632 ፣751፣800

ሀ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 113 ጀምረን በአንድ ቁጥር እየዘለልን ስናነብ **113፣131፣274፣340፣442፣632፣800** ይሆናሉ።

ለ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 113 ጀምረን በሁለት ቁጥሮች እየዘለልን ስናነብ **113፣236፣340፣517፣800** ይሆናሉ።

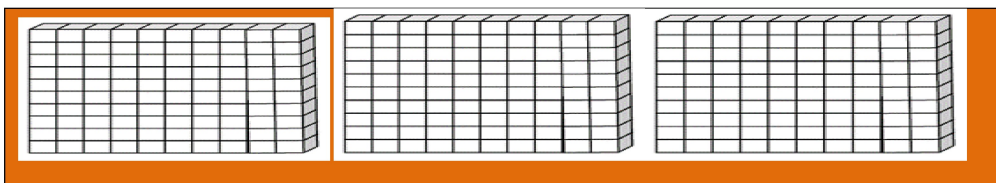
ሐ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 120 ጀምረን በአራት ቁጥሮች እየዘለልን ስናነብ **120፣340፣751** ይሆናሉ።

2. **992**ን በመቶ፣ በአስር እና በአንድ ሰብስቦን ስናስቀምጥ

9 መቶዎች   9 አስሮች   2 አንዶች

3. **300**ን በመቶ ምድቦች ስንመድብ

መልመጃ 1.2

1. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማየት የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ።

230፣ 255፣ 325፣ 368፣ 389፣ 456፣ 487፣ 547፣ 569፣ 589፣ 606
612፣ 684፣ 672

ሀ. ከ230 በመጀመር በሁለት ቀጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ።

ለ. ከ255 በመጀመር በአራት ቀጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ።

ሐ. ከ368 በመጀመር በሰባት ቀጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ።

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በ100፣ በ10 እና በ1 ሰብስባችሁ አስቀምጡ።

ሀ. 456

ለ. 159

1.3 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች የቤት ዋጋ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች፡

- እስከ 1,000 ያሉ የቁጥር ቤት ዋጋዎችን መረዳት
- የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም የ1 ቤትን ፣ የ10 ቤትን እና የ100 ቤትን መረዳት

የቡድን ስራ 1.1

1. በቁጥር 759 ውስጥ የ 7፣ 5 እና የ9 የቁጥር ቤት ዋጋ ስንት እንደሆነ በቡድን ተወያይቦት።
2. በቁጥር 168 ውስጥ የ1፣ 6 እና የ 8 የቁጥር ቤት ዋጋ ስንት ነው? በቡድን ተወያይቦት።
3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች አባከስን በመጠቀም የቁጥር ቤት ዋጋቸውን ያፋ።

ሀ. 13

ለ. 612

ሐ. 235

መ. 947

አስተዋሉ

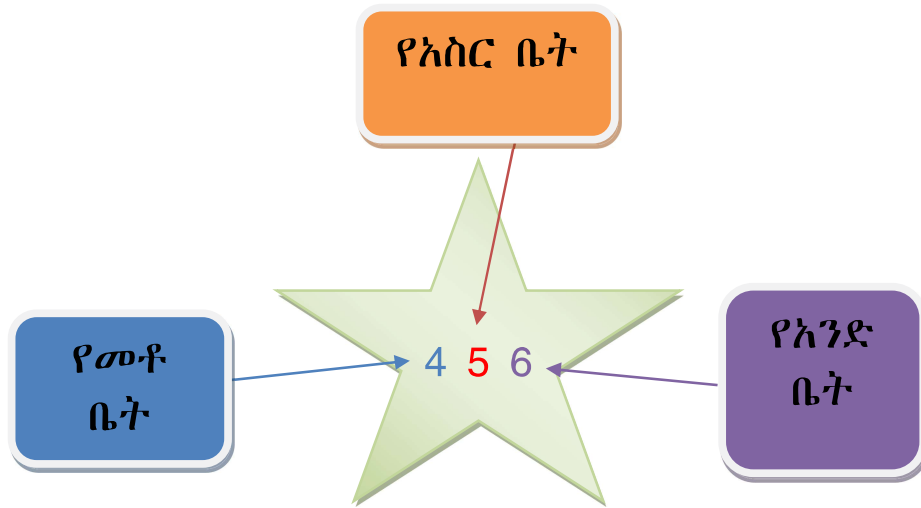
- የቁጥር ቤት ዋጋ ስናስቀምጥ ከቀኝ ወደ ግራ የ1ቤት፣ የ10 ቤት እና የ100 ቤት በማለት እናስቀምጣለን።

ምሳሌ 3

1. 592 በቁጥር ቤት ዋጋ ሲቀመጥ

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
5	9	2

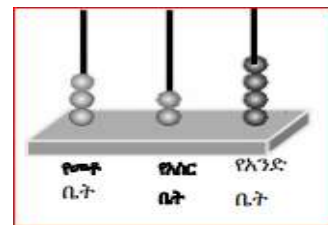
2. 456 በቁጥር ቤት ዋጋ ሲገለፅ

3. ከታች የተሰጠው አባክስ በቁጥር ቤት ተመስርቶ የተዘጋጀ ነው።

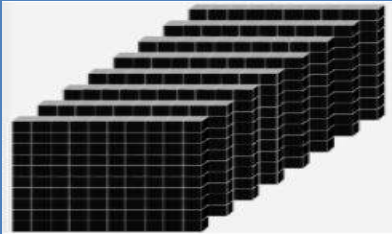
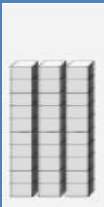

በአንድ ቤት ውስጥ 4 ጨሌዎች፣ በአስር ቤት ውስጥ 2 ጨሌዎች እና በመቶ ቤት ውስጥ 3 ጨሌዎች ተቀምጠዋል።

ስለዚህ 3 መቶዎች፣ 2 አስሮች እና 4 አንዶች አሉ።

$$324 = 300 + 20 + 4$$

4. 835 በቁጥር ቤት ዋጋ እንደሚከተለው ሊገለጽ ይችላል።

8 መቶዎች	+	3 አስሮች	+	5 አንዶች
				
800	+	30	+	5 = 835

5 485 = _____ መቶዎች _____ አስሮች እና _____ አንዶች
አሉት?

485:- 4 መቶዎች ፣ 8 አስሮች እና 5 አንዶች አሉት።

6.835 እና 690 በአባካሶ በየቁጥር ቤታቸው አስቀምጡ።

835			690		
የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
8	3	5	6	9	0

መልመጃ 1.3

1. የተሰጡትን ቁጥሮች በአባካሶ ላይ ጨሌዎችን በመጠቀም በቁጥር ቤት ግለፁ።

453		672			
የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት

2. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በቁጥር ቤታቸው ግለፁ።

ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
137			
216			
359			
461			
749			
837			
925			

3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች የቁጥር ቤት ዋጋቸውን ግለፁ።

ሀ. 210

ለ. 566

ሐ. 111

መ. 897

4. ከዚህ በታች ያሉት ቁጥሮች ስንት መቶዎች፣ አስሮች እና አንዶች እንዳሏቸው ግለፁ።

ሀ. $427 =$ _____ መቶዎች፣ _____ አስሮች እና _____ አንዶች

ለ. $567 =$ _____ መቶዎች፣ _____ አስሮች እና _____ አንዶች

5. ባዶ ቦታውን ሙሉ።

1			2		
መቶዎች	አስሮች	አንዶች	መቶዎች	አስሮች	አንዶች
_____	_____	_____	_____	_____	_____
= _____			= _____		

1.4 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- ቁሶችን በቅደም ተከተል አስተካከሎ ማስቀመጥን መረዳት
- የቁጥር መስመር በመጠቀም እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ
- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን የይበልጣል፣ የያንሳል እና የእኩልነት ምልክቶች በመጠቀም ማወዳደር
- የመቶ ብዜቶችን በቁጥር መስመር ላይ ማመልከት

ተግባር 1.4

ካርድ በማዘጋጀት ከ110 እስከ 120 ያሉ ቁጥሮች በእያንዳንዱ ካርድ ላይ ፃፉ።

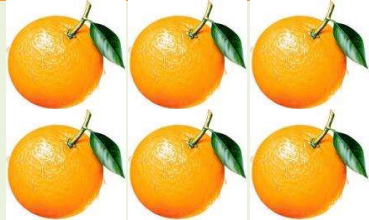
- ከ94ችሁት ቁጥር መካከል ትልቁ ቁጥር ስንት ነው?
- ከ94ችሁት ቁጥር መካከል ትንሹ ቁጥር ስንት ነው?
- ከትንሹ ቁጥር በመጀመር በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

አስተወሉ

- ✗ መጠን ቁጥሮችን እርስ በርሳቸው ማወዳደር ይቻላል።
- ✗ ቁሶችን በአባላት ብዛት እርስ በርሳቸው ማወዳደር ይቻላል።
- ✗ በምናወዳድርበት ጊዜ ይበልጣል (>) ፣ ያንሳል (<) እና እኩል ይሆናል (=) ምልክቶችን እንጠቀማለን።
- ✗ ቁጥሮችን ስናወዳድር የአንድ ቤት ከአንድ ቤት፣ የአስር ቤት ከአስር ቤት እና የመቶ ቤት ከመቶ ቤት ጋር መሆን አለበት።

ምሳሌ 4

	
ሀ. 4 = 4	
	
ለ. 3 < 6	
ሐ. 57 > 45	መ. 345 < 457

መልመጃ 1.4

1. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ“>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በባዶ ቦታ ላይ ሙሉ፡

	(> ፣ < ፣ =)	ቁጥር
ቁጥር		
6		1
5		5
9		2
7		8

2. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ “>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በባዶ ቦታ ላይ ሙሉ፡፡

ሀ. $24 \quad \underline{\quad} \quad 33$

ለ. $11 \quad \underline{\quad} \quad 10$

ሐ. $75 \quad \underline{\quad} \quad 75$

መ. $98 \quad \underline{\quad} \quad 99$

3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ “>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በሳጥኑ ላይ ሙሉ፡፡

ሀ. $354 \quad \square \quad 512$

ለ. $223 \quad \square \quad 145$

ሐ. $100 \quad \square \quad 652$

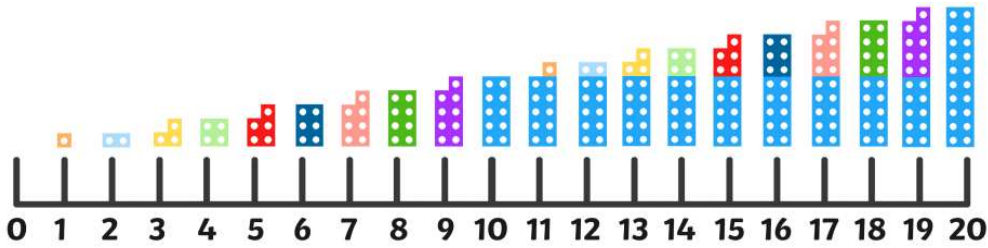
መ. $465 \quad \square \quad 465$

አስተዳደር

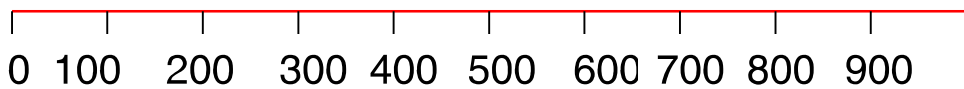
የቁጥር መስመር ቁጥሮችን በቅደም ተከተል የምንገልፅበት መስመር ነው።

ምሳሌ 5

1. እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች በቁጥር መስመር ሲገለፁ

2. በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸው ቁጥሮች በቁጥር መስመር ሲገለፁ

ምሳሌ 6

1. ከ 40 እስከ 46 የተዘረዘሩትን ቁጥሮችን በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

40፣ 41፣ 42፣ 43፣ 44፣ 45፣ 46

2. የሚከተሉትን ቁሶች በማየት በብዛታቸው ከትንሹ በመጀመር በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

A collection of counting objects: 10 white cylinders on a black background, 10 white stars on a blue background, 14 red roses in two rows of seven, and 4 white hearts on a white background.

A diagram showing the objects from the previous block arranged in a pyramid structure. The top row has 4 hearts, the second row has 10 stars, the third row has 10 cylinders, and the bottom row has 14 roses.

3. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ዓፉ።

7፣6፣4፣2፣1፣3፣9

1፣2፣3፣4፣6፣7፣9

4. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ዓፉ።

24፣15፣34፣78፣90፣18

90፣78፣34፣24፣18፣15

5. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ ሶስት አሃዝ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ዓፉ።

312፣124፣575፣269፣190፣734፣851

124፣190፣269፣312፣575፣734፣851

6. የሚቀጥለው ሠንጠረዥ ከተሞች ከአዲስ አበባ ያላቸውን ርቀት ያሳያል።

ከተማ	ርቀት በኪሎ ሜትር
ሀዋሳ	275
አዳማ	90
ባህርዳር	552
መቀሌ	931
ጅግጅጋ	619
አሶሳ	664

ሀ. የከተሞችን ርቀት ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ጻፉ።

መፍትሔ → 90፣ 275፣ 552፣ 619፣ 664፣ 931

ለ. ከተሞችን ከአዲስ አበባ ባላቸው ርቀት ከሩቅ ወደ ቅርብ በቅደም ተከተል ጻፉ።

መፍትሔ → መቀሌ፣ አሶሳ፣ ጅግጅጋ፣ ባህር ዳር፣ ሀዋሳ፣ አዳማ

መልመጃ 1.5

1. በሚከተሉት ቁጥሮች መካከል የሚገኙትን ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች በቅደም ተከተል ጻፉ።

ሀ. ከ 22 እስከ 26

ለ. ከ 38 እስከ 43

ሐ. ከ72 እስከ 78

2. በሚከተሉት ቁጥሮች መካከል የሚገኙትን ባለ ሶስት አሃዝ ቁጥሮች በቅደም ተከተል ጻፉ።

ሀ. ከ313 እስከ 320

ለ. ከ422 እስከ 429

ሐ. ከ600 እስከ 610

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ጻፉ።

400፣445፣334፣320፣670፣712፣884፣937፣118፣192፣212

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ጻፉ።

30፣13፣28፣37፣56፣22፣92፣38፣79፣82፣73፣96

5. አቶ ሚኪያስ፣ ወ/ሮ አልማዝ እና አቶ አብዱ ለአባይ ግድብ ከሰፈሩ 314፣412፣350፣500፣720፣560፣937፣830፣ 212፣ 437 ብር አሰባሰቡ። የተሰበሰበውን ብር ከትንሽ በመጀመር በቅደም ተከተል ጻፉ።

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ

- ✍ የቁጥር ቤት ዋጋ ስናስቀምጥ ከቀኝ ወደ ግራ የ1 ቤት፣ የ10 ቤት እና የ100 ቤት በማለት እናስቀምጣለን።
- ✍ ሙሉ ቁጥሮችን እርስ በርሳቸው ማወዳደር ይቻላል።
- ✍ ቁሶችን በአባላት ብዛት እርስ በርሳቸው ማወዳደር ይቻላል።
- ✍ በምናወዳድርበት ጊዜ ይበልጣል (>) ፣ ያንሳል (<) እና እኩል ይሆናል (=) ምልክቶችን እንጠቀማለን።
- ✍ ቁጥሮችን ስናወዳድር፡ የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት፣ የአስር ቤትን ከአስር ቤት እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር መሆን አለበት።
- ✍ የቁጥር መስመር ቁጥሮችን በቅደም ተከተል የምንገልፅበት መስመር ነው።

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ

☞ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. አንድ መቶ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥር ነዉ።
2. 354 ከ 467 ያንሳል።
3. **752** 7 መቶዎች 5 አስሮች እና 2 አንዶች አሉት።

☞ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. ከሚከተሉት ዉስጥ እዉነት የሆነዉ የቱ ነዉ?

ሀ. $75 < 62$

ለ. $320 > 210$

ሐ. $300 < 290$

መ. $199 > 400$

2. በመቶዎች ስንቆጥር የማናገኘዉ ቁጥር የቱ ነዉ.

ሀ. 305

ለ. 200

ሐ. 700

መ. 900

3. ከሚከተሉት ቁጥሮች መካከል ትልቁ ቁጥር የቱ ነዉ?

ሀ. 564

ለ. 247

ሐ. 642

መ. 700

4. በ 789 ዉስጥ የመቶ ቤት የሆነዉ የቱ ነዉ?

ሀ. 8

ለ. 7

ሐ. 9

መ. 89

☞ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ከ300 በመጀመር በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸውን ቁጥሮች ዓፉ።

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በማየት በ100 ስንቆጥር የምናገኛቸውን ብቻ ዓፉ።

200፣ 350፣ 500፣ 70፣ 253፣ 590፣ 800፣ 870፣ 900፣ 540፣
400፣ 390፣ 10፣ 100፣ 340፣ 150፣ 600፣ 715

3. ባዶ ቦታውን ሙሉ።

ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
125			
222			
354			
751			
200			
991			

4. በሳጥኑ ውስጥ $< ; >$ እና $=$ ምልክቶችን በማስገባት ዓረፍተ ነገሩን እውነት አድርጉ።

ሀ. 354 124   ለ. 543 763
 ሐ. 777 777   ሐ. 961 891

5. ቀጥሎ ያለው ሰንጠረዥ በ2013 ዓ.ም በአዲስ አበባ ከተማ ያሉ ክፍለ ከተሞች ያላቸውን ትምህርት ቤቶች ብዛት ያሳያል።

ክፍለ ከተማ	ትምህርት ቤት ብዛት (የመንግስት)
ለሚ ኩራ	33
ልደታ	35
ቂርቆስ	43
ቦሌ	37
ንፋስ ስልክ ላፍቶ	59
አራዳ	45
አቃቂ ቃሊቲ	76
አዲስ ከተማ	45
ኮልጌ ቀራኒዮ	61
የካ	64
ጉለሌ	48

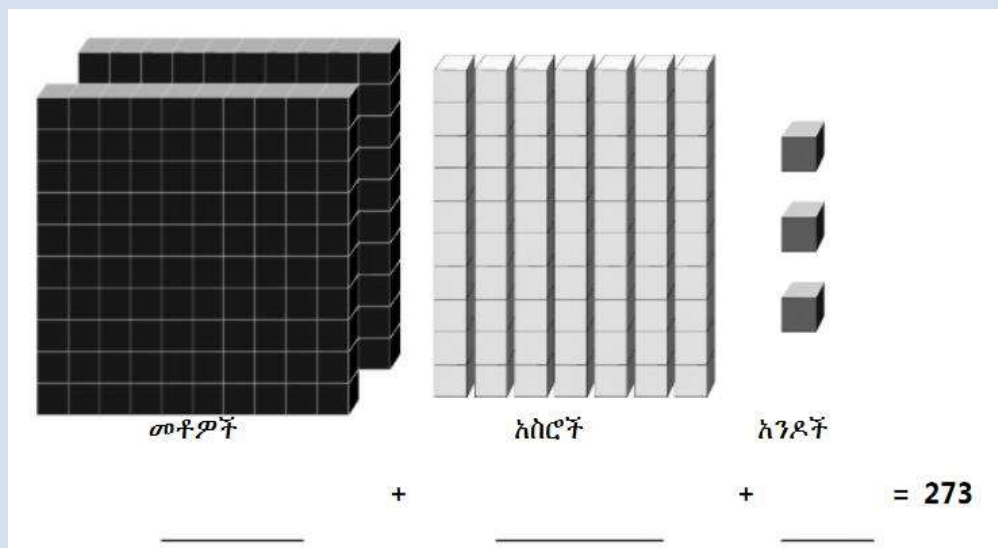
ሀ. በቁጥር ብዙ ትምህርት ቤቶች ያለው ክፍለ ከተማ የቱ ነው?

ለ. በቁጥር ጥቂት ትምህርት ቤቶች ያለው ክፍለ ከተማ የቱ ነው?

ሐ. የትምህርት ቤቶችን ብዛት ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል 9ፋ።

መ. ክፍለ ከተሞችን በትምህርት ቤቶች ብዛት ከትንሹ በመጀመር በቅደም ተከተል 9ፋ።

6.ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ምዕራፍ

2

ባለ ሦስት ሆሄ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ

የምዕራፉ የመማር ዉጤት:-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ:

- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን መደመር እና መቀነስን ትረግላችሁ።

2.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

የቡድን ስራ 2.1

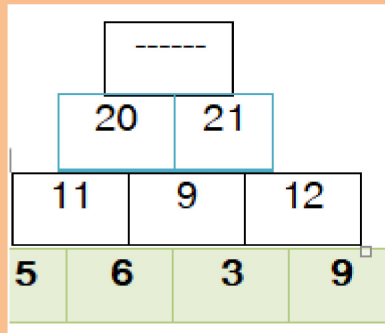
1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በምሳሌዉ መሰረት ድምራቸውን አግኙ።

		+8			+324			+13
	7	15		27			29	
	24			8			100	
	9			123			8	21
	53			70			457	
	234			675	999		1	
ሀ.				ለ.			ሐ.	

2. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ።

ሀ. $15+24=$ _____ ለ. $163+35=$ _____

3. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ።

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
324	741	157	349
+ 512	+ 235	+ 632	+ 294
= _____	= _____	= _____	= _____

2.1.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

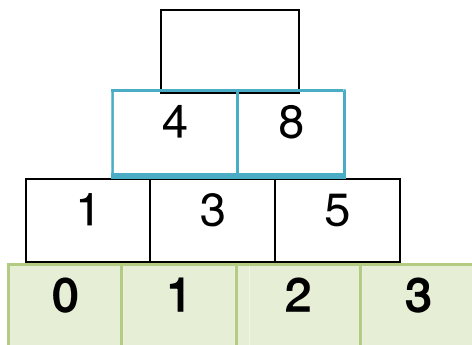
- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር

አስተዳደር

ጸብጥኞችን ቁልቁል ስንደምር ከቀኝ በመጀመር የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት ጋር፣ የአስር ቤትን ከአስር ቤት ጋር እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር እንደምራለን።

ምሳሌ 1

1. ባዶ ቦታዎን ሙሉ።

ስንደምር ከታች በመጀመር ወደ ላይ እንሄዳለን።

$$0 + 1 = 1 \quad ; \quad 1 + 2 = 3 \quad ; \quad 2 + 3 = 5$$

በተመሳሳይ

$$1 + 3 = 4 \quad ; \quad 3 + 5 = 8 \quad \text{እና} \quad 4 + 8 = 12$$

2. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ።

ሀ. $25 + 34$

ለ. $157 + 432$

ሀ.

	ቁጥር	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
+	25	2	5
	34	3	4
		5	9
= 59			

	ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
+	157	1	5	7
	432	4	3	2
		5	8	9
=589				

ለ.

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ።

ሀ.	ለ.	ሐ.
154	544	734
+ <u>810</u>	+ 351	+ <u>61</u>
= _____	= _____	= _____

ሀ.	ለ.	ሐ.
የአንድ ቤት	የአንድ ቤት	የአንድ ቤት
$4+0=4$	$4+1=5$	$4+1=5$
የአስር ቤት	የአስር ቤት	የአስር ቤት
$5+1=6$	$4+5=9$	$3+6=9$
የመቶ ቤት	የመቶ ቤት	የመቶ ቤት
$1+8=9$	$5+3=8$	$7+0=7$
=964	=895	=795

መልመጃ 2.1ሀ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ድምራቸውን አግኙ፡፡

	200	134	561	320	502
+ 435					

2. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ፡፡

- ሀ. $61+17$
- ለ. $125+231$
- ሐ. $761+204$
- መ. $452+47$

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ።

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
257	742	321	34
+ 131	+ 123	+ 56	+ 61
= _____	= _____	= _____	= _____

4. ባዶ ቦታውን ሙሉ።

ሀ.

ለ.

2.1.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር

ምሳሌ 2

1. የቁጥር ቤት ዋጋን በተለያዩ ዘዴ በመጠቀም መደመር።

ሀ. $27+38=$ _____

ሒሳብ 2ኛ ክፍል

<p>በቅድሚያ አንዶችን መደመር</p> $7+8=15$ <p>1 አስር እና 5 አንዶች</p> <p>ስለዚህ 5ን ፅፈን 1 አስር አለን።</p>	<p>በመቀጠል አስሮችን እና ቀሪዎችን መደመር</p> $1+2+3=6$
<p>1 አለን</p> $\begin{array}{r} 27 \\ + 38 \\ \hline = \underline{\quad 5} \end{array}$	<p>1</p> $\begin{array}{r} 27 \\ + 38 \\ \hline = \underline{65} \end{array}$

ለ. $424 + 378 = \underline{\hspace{2cm}}$

<p>በቅድሚያ አንዶችን መደመር</p> $4+8=12$ <p>1 አስር እና 2 አንዶች</p> <p>ስለዚህ 2ን ፅፈን 1 አስር አለን።</p>	<p>በመቀጠል አስሮችን እና ቀሪዎችን መደመር</p> $2+7+1=10$ <p>1 መቶ እና 0 አስሮች</p> <p>ስለዚህ 0ን ፅፈን 1 መቶ አለን።</p>	<p>በመጨረሻም መቶዎችን እና ቀሪዎችን መደመር</p> $4+3+1=8$
---	--	---

1 አለን	1	1
424	424	424
+ 378	+ 378	+ 378
= <u>2</u>	= <u>02</u>	= <u>802</u>

ሐ. $178 + 47 = \underline{\hspace{2cm}}$

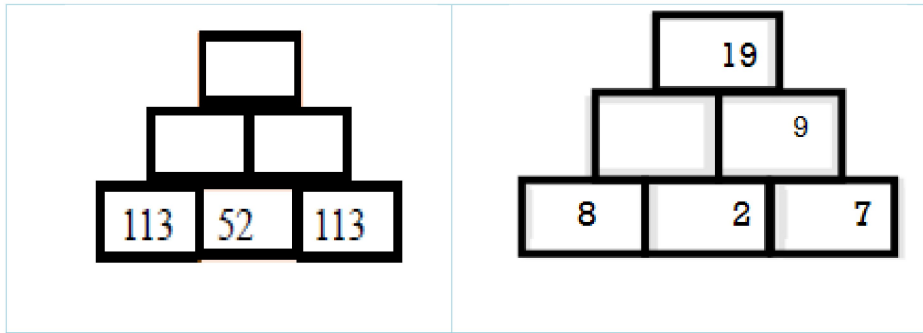

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት		
1				
1	7	8	8+7=15	1+7+4=12
2	4	7		
2	2	5		

ስለዚህ $178 + 47 = \underline{225}$

3. ባዶ ቦታዎን ሙሉ።

2.2 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ

የቡድን ስራ 2.2

1. ከታች ያሉትን 10 እየበረሩ ያሉ አወ.ሮፕላኖች ተመልከቱ። አራቱ አወ.ሮፕላኖች ቀድመው መሬት ላይ ቢያርፉ ስንት አወ.ሮፕላኖች እየበረሩ ነው።

2. 9ኳሶች

7ኳሶች

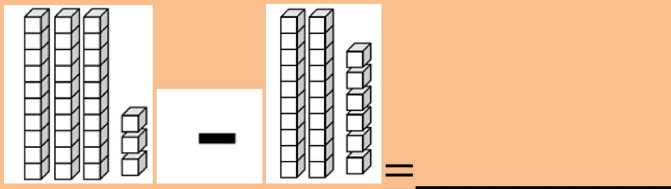

__ኳሶች

- = _____

3. 98 እስክርቢቶዎች- 71 እስክርቢቶዎች= __እስክርቢቶዎች

4. ባዶ ቦታውን መሉ።

5. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ቀንሱ።

ሀ.	ለ.	ሐ.
98	120	398
- 79	-110	- 99
= _____	= _____	= _____

እስተዉሉ

እያንዳንዱን ቁጥር ስንቀንስ በየቁጥር ቤት ዋጋው ነው።

2.2.1 በብድርና ያለ ብድር መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- ቁጥሮችን በብድርና ያለ ብድር መቀነስ

ምሳሌ 3

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በየቁጥር ቤት ዋጋቸው ያለ ብድር ቀንሱ።

ሀ. $98 - 72 = \underline{\quad}$ ለ. $220 - 110 = \underline{\quad}$

ሐ. $398 - 92 = \underline{\quad}$

ሀ			ለ			ሐ				
	የ10 ቤት	የ1 ቤት		የ100 ቤት	የ10 ቤት	የ1 ቤት		የ100 ቤት	የ10 ቤት	የ1 ቤት
-	9	8	-	2	2	0	-	3	9	8
	7	2		1	1	0			9	2
=	2	6	=	1	1	0	=	3	0	6
ስለዚህ			ስለዚህ			ስለዚህ				
98- 72= <u>26</u>			220 -110= <u>110</u>			398- 92= <u>306</u>				

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በየቁጥር ቤት ዋጋቸው በብድር

ቀንሱ።

$657 - 429 = ?$

<p>ከ7 ላይ 9 መቀነስ ስለማይቻል ከ5 አስሮች 1 አስር እንበደራለን። $10 + 7 = 17$ አንዶች ። አንዶችን ቀንሱ። ስለዚህ $17-9 = 8$</p>	<p>በመቀጠል አስሮችን ቀንሱ። $4-2=2$</p>	<p>በመጨረሻም መቶዎችን ቀንሱ። $6-4=2$</p>
<p>17 657 - 429 8</p>	<p>4 657 - 429 28</p>	<p>657 - 429 228</p>
<p>ስለዚህ $657-429 = \underline{228}$</p>		

መልመጃ 2.2

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
535	684	653	513
- 202	- 23	- 271	- 22
= _____	= _____	= _____	= _____

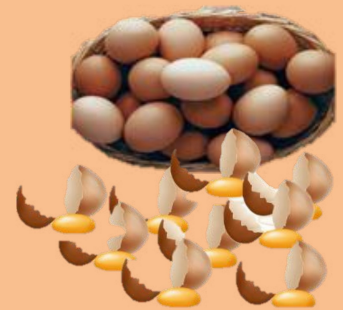
2.3 መደመር እና መቀነስን የያዙ የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- በዕለት ተዕለት ህይወታቸው ውስጥ መደመር እና መቀነስን መተግበር

የቡድን ስራ 2.3

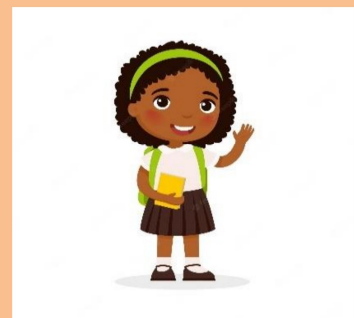
1. አንድ የእንቁላል ነጋዴ ከገጠር 351 እንቁላሎችን ገዝቶ ወደ ቤት ሲገባ 35 እንቁላሎች መሰበራቸውን አየ። ከቀሩት ውስጥ 70ውን ቢሸጥ ስንት እንቁላሎች ቀሩት? ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

2. አንድ ቀን ጠዋት አንድ ዳቦ ቤት 384 ዳቦዎችን ለመሸጥ አዘጋጅቶ 290 ብቻ ሸጠ። ያልተሸጡ ዳቦዎች ብዛት ስንት ነው?

3. ጎበዞ ተማሪ ከክፍል የላቀ ውጤት በማምጣቷ ትምህርት ቤቱ የ650 ብር መፅሐፍት ሸለማት። ጎበዞ ተማሪ ከተሸለመችው መፅሐፍ ውስጥ የ250 ብርን ለጓደኛዋ ሰጠችት። ጎበዞ ተማሪ የስንት ብር መፅሐፍት ቀራት?

አስተወሎ

ጸ ለቃላት ፕሮብሌሞች መፍትሔ ሲፈለግ:-

- መጀመሪያ ጥያቄውን ደጋግሞ አንብቦ መረዳት።
- ቀጥሎ የተሰጠውንና የሚፈለገውን መለየት።
- በመጨረሻም መልሱን ማገኘት።

ምሳሌ 4

1. በቁም ሳጥኑ ውስጥ 4 ስራዎች፣ 6

ቲሽርቶችና 3 ሸሚዞች አሉ።

ሀ. በቁም ሳጥኑ ውስጥ ያሉት ልብሶች ብዛት ስንት ነው?

ለ. የቲሽርቶች ብዛት ከስራዎች ብዛት በስንት ይበልጣል?

ሐ. የሸሚዞች ብዛት ከቲሽርቶች ብዛት በስንት ያንሳል?

ሀ. በአጠቃላይ በቁም ሳጥኑ ውስጥ ያሉ ልብሶች ብዛት

= 4+6+3

= 13 ልብሶች

ለ. $6-4 = \underline{2}$

ስለዚህ የቲሽርቶች ብዛት ከሱሪዎች በ2 ይበልጣል።

ሐ. $6-3 = \underline{3}$

ስለዚህ የሸሚዞች ብዛት ከቲሽርቶች በ3 ያንሳል።

2. አንድ ትምህርት ቤት በመጀመሪያ አመት 536 ዴስኮችን ገዛ። በሚቀጥለው አመት ደግሞ 287 ቢገዛ በሁለቱ አመታት ውስጥ ስንት ዴስኮችን ገዛ?

ትምህርት ቤቱ የገዛቸው ዴስኮች ብዛት

= መጀመሪያ አመት የተገዛው + በሚቀጥለው አመት የተገዛው

$$= 536 + 287$$

$$= \underline{823}$$

3. ወ/ሮ ኤደን 850 ብር ይዘው ወደ ገበያ ሄዱ። በ130 ብር ለልጃቸው መፅሐፍ ገዝተው ተመለሱ። ወ/ሮ ኤደን ስንት ብር ቀራቸው?

ወ/ሮ ኤደን የቀራቸው ብር

= ወደ ገበያ ይዘው የሄዱት ብር - መፅሐፍ የገዙበት ብር

$$= 850 - 130 = \underline{720}$$

መልመጃ 2.3

1. የራሄል ወላጆች ለአንድ ትምህርት ቤት 60 አጋዥ የሂሳብ መፅሐፍትና 50 አጋዥ የእንግሊዘኛ መፅሐፍት በስጦታ አበረከቱ። የራሄል ወላጆች በአጠቃላይ ለትምህርት ቤቱ ስንት አጋዥ መፅሐፍት አበረከቱ?
2. በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ በአጠቃላይ 60 የ2ኛ ክፍል ተማሪዎች አሉ። 34ቱ ሴት ተማሪዎች ቢሆኑ በክፍሉ ውስጥ ስንት ወንድ ተማሪዎች አሉ?
3. ብርሃኑ 45 የእንቁላል ጣይ ዶሮዎች እና 15 በጎች ገዝቶ ያረባል። ብርሃኑ በድምሩ ስንት የቤት እንስሳት አሉት?
4. የአቤል እድሜ ከወንድሙ እድሜ በ4 ዓመት ያንሳል። የወንድሙ እድሜ አሁን 12 ዓመት ነው። የአቤል እድሜ ስንት ነው?

የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ

- ✍ ቁጥሮችን ቁልቁል ስንደምር ከቀኝ በመጀመር የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት ጋር፣ የአስር ቤትን ከአስር ቤት ጋር እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር እንደምራለን።
- ✍ እያንዳንዱን ቁጥር ስንቀንስ በየቁጥር ቤት ዋጋው ነው።
- ✍ ለቃላት ፕሮብሌሞች መፍትሔ ሲፈለግ፡-መጀመሪያ ጥያቄውን ደጋግሞ አንብቦ መረዳት፣ ቀጥሎ የተሰጠውንና የሚፈለገውን መለየት፣ በመጨረሻም መልሱን ማግኘት።
- ✍ ባለ 2 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ 3 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ጋር ያለ አለኝታና በአለኝታ መደመር ይቻላል።
- ✍ ባለ 2 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ 3 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ጋር ያለ ብድርና በብድር መቀነስ ይቻላል።

የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ መልመጃ

ጸደቀው ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን ከባለ ሶስት ሆሄ ቁጥሮች ጋር መደመር ይቻላል።

2. ቁጥሮችን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የቁጥር ቤት ዋጋን እንጠቀማለን።

3. ቁጥሮችን ስንቀንስ ከቀኝ በመጀመር ነዉ።

ጸደቀው ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. $345+23=$ _____

ሀ. 575

ለ. 368

ሐ. 548

መ. 322

2. $568+213=$ _____

ሀ. 355

ለ. 761

ሐ. 781

መ. 661

3. $468-351=$ _____

ሀ. 819

ለ. 217

ሐ. 710

መ. 117

4. $781-659=$ _____

ሀ. 122

ለ. 920

ሐ. 120

መ. 459

5. አብደላ 56 ብር አለው። 134 ብር አባቱ እና 54 ብር እህቱ ጨመሩለት። በአጠቃላይ አብደላ ስንት ብር አለው?

- ሀ. 188   ለ. 110   ሐ. 244   መ. 190

የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ደምሩ።

ሀ. 178	ለ. 516	ሐ. 331	መ. 444
+ <u>221</u>	+ <u>427</u>	+ <u>63</u>	+ <u>97</u>
= _____	= _____	= _____	= _____

2. ቀንሱ።

ሀ. 98	ለ. 494	ሐ. 274	መ. 849
- <u>47</u>	- <u>37</u>	- <u>138</u>	- <u>238</u>
= _____	= _____	= _____	= _____

3. የአቤነዘር ቤተሰቦች በግቢያቸው ውስጥ የከተማ ግብርናን በመጠቀም 12 የጥቅል ጎመን ችግኝ፣ 10 የቆስጣ ችግኝ እና 11 የሰላጣ ችግኝ አትክልቶችን ተከሉ። በአጠቃላይ የአቤነዘር ቤተሰቦች ስንት የአትክልት ችግኞችን ተከሉ?

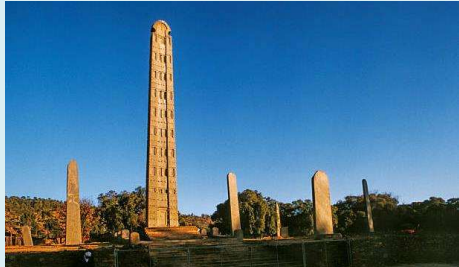
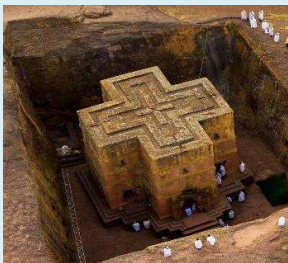

4. ባለፈው ዓመት በትምህርት ቤት የወላጆች ቀን ሲከበር ተማሪዎች ከወላጆቻቸው ጋር በመሆን 342 ችግኞችን ተክሉ። በዚህ አመት ደግሞ 560 ችግኞትን ተክሉ። ከተተክሉት ችግኞች ውስጥ 105 ችግኞች አልፀደቁም። በሁለቱ አመታት ውስጥ ስንት ችግኞች ፀደቁ?

5. ተማሪዎች በዕረፍት ሰዓታቸው ከወላጆቻቸው ጋር በኢትዮጵያ ያሉ ታሪካዊ ቦታዎችን ለመጎብኘት ሄዱ። ከነዚህ ተማሪዎች ውስጥ 246ቱ ላሊበላን፣ 204ቱ አክሱምን እና 215ቱ ሶፍዑመር ዋሻን ጎበኙ። በአጠቃላይ ወደ ጎብኝት የሄዱ ተማሪዎች ብዛት ስንት ነው?

ምዕራፍ

3

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛት

የምዕራፉ የመማር ውጤት፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- ባለሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለአንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛትን ትረዳላችሁ።

3.1 እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛትን መረዳት

የቡድን ስራ 3.1

1. በእያንዳንዱ ሳጥን ውስጥ የሚገኙትን አፕሎች እና ኪሶች በመቁጠር የማባዛት ውጤቱን በባዶ ቦታ ወይም ላይ ሙሉ።

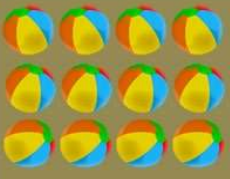
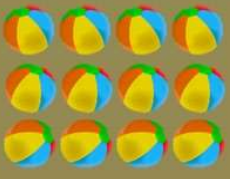
ሀ.

	
2	2
$2 \times 2 = \underline{\quad}$	

ለ.

	
3	3
$3 \times 2 = \underline{\quad}$	

ሐ.

	
12	12
$12 \times 2 = \underline{\quad}$	

2. በምሳሌው መሰረት ማባዛቱን በመደመር ግለፅ።

ሀ. $3 \times 2 = 3 + 3$

ሐ. $13 \times 2 = \underline{\quad}$

ለ. $5 \times 2 = \underline{\quad}$

መ. $16 \times 2 = \underline{\quad}$

አስተወሎ

✘ ቁጥሮችን በሁለት ማባዛት ማለት እጥፍ ማድረግ ነው።

✘ ማባዛትን በመደመር መግለፅ እንችላለን።

ምሳሌ 1

1. በእያንዳንዱ ሳጥን ውስጥ የሚገኙትን ሳይክሎች እና ቢራቢሮዎች በመቁጠር የማባዛት ውጤቱ ሲገለፅ፡

ሀ.

		
3	3	6
$3 \times 2 = 3 + 3 = 6$		

ሰ.

		
10	10	20
$10 \times 2 = 10 + 10 = 20$		

2. በማባዛት የተቀመጡትን በመደመር ግለፁ።

ሀ. $9 \times 2 = \underline{\quad}$

ለ. $13 \times 2 = \underline{\quad}$

ሀ. $9 \times 2 = 9 + 9 = 18$

ለ. $13 \times 2 = 13 + 13 = 26$

3. የ11 እጥፍ ስንት ነው።

የ11 እጥፍ ማለት 11ን በ2 ማባዛት ማለት ነው።

$11 \times 2 = 11 + 11 = \underline{22}$

መልመጃ 3.1

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አባዙ።

ሀ. $6 \times 2 = \underline{\quad}$

ለ. $10 \times 2 = \underline{\quad}$

ሐ. $16 \times 2 = \underline{\quad}$

መ. $19 \times 2 = \underline{\quad}$

2. በማባዛት የተቀመጡትን በመደመር ግለፁ።

ሀ. $7 \times 2 = \underline{\quad}$

ለ. $14 \times 2 = \underline{\quad}$

ሐ. $17 \times 2 = \underline{\quad}$

መ. $20 \times 2 = \underline{\quad}$

3. የሚከተለውን ሰንጠረዥን አሟሉ።

×	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2									

4. መደመሩን በማባዛት ግለፁ።

	+	
18 + 18		

3.2 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛትን መረዳት

ተግባር 3.1

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመመልከት ባዶ ቦታውን መሙሉ።

ሀ.

	
4	4
$4 \times \_ = 8$	

ለ.

	
10	10
$10 \times 2 = \underline{\quad}$	

አስተወዳጅ

- ✘ በአስር የተባዙ ቁጥሮች መጨረሻቸው ዜሮ ነው።
- ✘ የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ2 እየዘለልን ስንቆጥር የ2 ብዜቶችን እናገኛለን።
- ✘ የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ10 እየዘለልን ስንቆጥር የ10 ብዜቶችን እናገኛለን።

ምሳሌ 2

1. ሳጥኑን የሚወክሉ ሙሉ ቁጥሮችን ፈልጉ።

ሀ. $10 \times 4 = \square$

ለ. $18 \times 10 = \square$

ሐ. $94 \times 2 = \square$

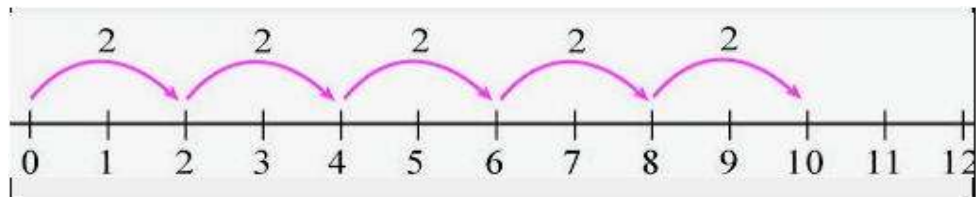

ሀ. $40 \times 10 = \underline{400}$

ለ. $18 \times 10 = \underline{180}$

ሐ. $94 \times 2 = \underline{188}$

2. እስከ 10 ያሉ የሁለት ብዬቶችን በ2 እየዘለልን በቁጥር መስመር ስናስቀምጥ

3. እስከ 100 ያሉ የአስር ብዬቶችን በ10 እየዘለልን በቁጥር መስመር ስናስቀምጥ

መልመጃ 3.2

1. ሳጥኑን የሚወክሉ ሙሉ ቁጥሮችን ፈልጉ።

ሀ. $73 \times 2 = \square$

ለ. $96 \times 2 = \square$

ሐ. $54 \times 10 = \square$

መ. $67 \times 10 = \square$

2. ከ30 እስከ 40 ያሉትን የሁለት ብዬቶች በሁለት

እየዘለላችሁ በቁጥር መስመር ላይ አመልክቱ።

3. ከ40 እስከ 90 ያሉትን የአስር ብዬቶች በአስር እየዘለላችሁ

በ ቁጥር መስመር ላይ አመልክቱ።

3.3 እስከ 100 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን በ 0 እና 1

ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እስከ 100 ያሉ ሙሉ-ቁጥሮችን በ 0 እና በ1 ማባዛትን መረዳት

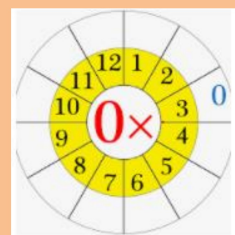
የቡድን ስራ 3.2

1. ምስሉን በማየት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

ሀ. ዜሮ በማባዛት ያለውን ልዩ ባህርይ ተወያዩበት።

ለ. ማንኛውም ሙሉ ቁጥር በዜሮ ሲባዛ ውጤቱ

ምን ይሆናል?

2. ከስዕሉ ምን ተረዳችሁ? ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተዋሉ

- ✘ ማንኛውም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ነው።
- ✘ ማንኛውም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ነው።

ምሳሌ 3

1. የዜሮ ብዜት በቁስ ሲገለፅ

			
ባዶ ቅርጫት	ባዶ ቅርጫት	ባዶ ቅርጫት	ባዶ ቅርጫት
0	0	0	0
$0+0+0+0=4\times 0=0$			

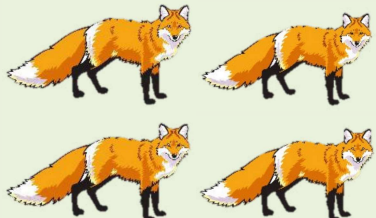
2. የዜሮ ብዜት በቁጥር ሲገለፅ

ሀ. $0+0=2\times 0=0$

ለ. $0+0+0=3\times 0=0$

ሐ. $0+0+0+0=4\times 0=0$

3. የአንድ ብዜት በቁሶች ሲገለፅ

	የምትመለከቷቸው ቀይ ቀበሮዎች ናቸው። ብዛታቸው ደግሞ 4 ነው። ስለዚህ $4\times 1 = 4$
---	--

4. የአንድ ብዜት በቁጥር ሲገለፅ

ሀ. $5 \times 1 = 5$

ለ. $78 \times 1 = 78$

ሐ. $100 \times 1 = 100$

መልመጃ 3.3

ባዶ ቦታውን ሙሉ።

ሀ. $9 \times 0 = \underline{\quad}$

ለ. $44 \times 0 = \underline{\quad}$

ሐ. $21 \times 0 = \underline{\quad}$

መ. $7 \times 1 = \underline{\quad}$

ሠ. $99 \times 1 = \underline{\quad}$

ረ. $34 \times \underline{\quad} = 34$

3.4. እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8 እና

በ9 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- ሙሉ ቁጥሮችን በ3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8 እና በ9 ማባዛትን መረዳት

ተግባር 3.2

የሚከተሉትን ቁጥሮች አባዙ።

ሀ. $7 \times 3 = \underline{\quad}$

ለ. $12 \times 4 = \underline{\quad}$

ሐ. $18 \times 5 = \underline{\quad}$

መ. $50 \times 7 = \underline{\quad}$

ሠ. $11 \times 8 = \underline{\quad}$

ረ. $27 \times 9 = \underline{\quad}$

አስተወሉ

✗ ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥር ሲባዙ

✓ መጀመሪያ የአንድ ቤት ሆሄ አባዝቶ የሚገኘውን ብዜት በአንድ ቤት መጻፍ

✓ ቀጥሎ የአስር ቤት ሆሄን አባዝቶ ብዜቱ ባለ አንድ ሆሄ ከሆነ በአስር ቤት፣ ብዜቱ ባለ ሁለት ሆሄ ከሆነ ደግሞ በአስርና በመቶ ቤት መጻፍ

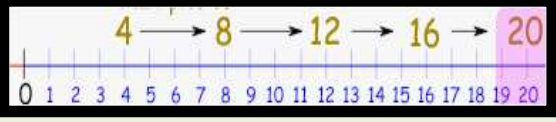

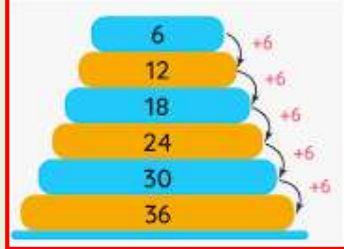
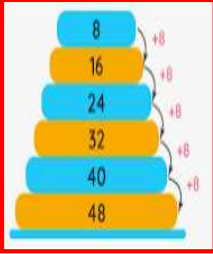
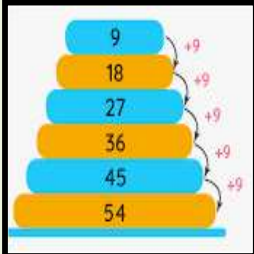
✗ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት እንችላለን።

ምሳሌ 4

1. ማባዛትን በቁሶች ስናስቀምጥ

6	6	6
$6 \times 3 = 6 + 6 + 6 = 18$		

2. የ4፣5፣6፣7፣8 እና የ9 ብድሆች በተለያዩ መንገድ ሲገለፁ

የ4 ብድሆች	የ5 ብድሆች	የ6 ብድሆች																		
																				
<table border="1" data-bbox="203 693 544 955"> <tr> <td>1x7=</td> <td>2x7=</td> <td>3x7=</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>14</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>4x7=</td> <td>5x7=</td> <td>6x7=</td> </tr> <tr> <td>28</td> <td>35</td> <td>42</td> </tr> <tr> <td>7x7=</td> <td>8x7=</td> <td>9x7=</td> </tr> <tr> <td>49</td> <td>56</td> <td>63</td> </tr> </table>	1x7=	2x7=	3x7=	7	14	21	4x7=	5x7=	6x7=	28	35	42	7x7=	8x7=	9x7=	49	56	63		
1x7=	2x7=	3x7=																		
7	14	21																		
4x7=	5x7=	6x7=																		
28	35	42																		
7x7=	8x7=	9x7=																		
49	56	63																		
የ7 ብድሆች	የ8 ብድሆች	የ9 ብድሆች																		

3. 31ን በ3 ስናባዛ

<p>በቅድሚያ የአንድ ቤትን ማባዛትና ወ.ጤቱን በአንድ ቤት መባቶ</p> <p>$3 \times 1 = 3$</p>	<p>በመቀጠል የአስር ቤትን ማባዛትና ወ.ጤቱን በአስር ቤት መባቶ</p> <p>$3 \times 3 = 9$</p>
$\begin{array}{r} 31 \\ \times 3 \\ \hline 3 \end{array}$	$\begin{array}{r} 31 \\ \times 3 \\ \hline 93 \end{array}$
<p>$31 \times 3 = \underline{93}$</p>	

ሒሳብ 2ኛ ክፍል

4. 23ን በ4 ስናባዛ

<p>በቅድሚያ የአንድ ቤትን ማባዛትና ወ.ጤቱን በአንድ ቤት መጻፍ</p> <p>$4 \times 3 = 12$</p> <p>አንድ አስርና 2 አንዶች ስለዚህ 2ን ፅፈን 1ን አለን።</p>	<p>በመቀጠል የአስር ቤትን ማባዛት</p> <p>$4 \times 2 = 8$ ከዚያም 8ን ከቀሪው ጋር መደመር</p> <p>$8 + 1 = 9$ ወ.ጤቱን በአስር ቤት መጻፍ</p>
<p>1 አለን</p> <p>23</p> <p><u>×4</u></p> <p> 2</p>	<p>23</p> <p><u>×4</u></p> <p> 92</p>
<p>ስለዚህ $23 \times 4 = \underline{92}$</p>	

መልመጃ 3.4

1. የሚከተሉትን አባዙ።

- ሀ. $13 \times 3 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ለ. $12 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ሐ. $13 \times 8 = \underline{\hspace{2cm}}$
- መ. $56 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ሠ. $98 \times 6 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ረ. $84 \times 7 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ሰ. $11 \times 9 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ሸ. $24 \times 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

3.5 የቃላት ፕሮብሌሞች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በዕለት ተዕለት ህይወታቸው ወስጥ በቃላት ፕሮብሌሞች ማግኘትን መተግበር

የቡድን ስራ 3.3

1. ከ1ኛ እስከ 8ኛ ክፍል ላሉ ተማሪዎች የመፅሐፍ ሽልማት ተዘጋጀ። በእያንዳንዱ የክፍል ደረጃ የሚሸለሙ ተማሪዎች ብዛት አራት ቢሆኑ ስንት የሽልማት መፅሐፍት ያስፈልጋሉ?
2. በአንድ ትምህርት ቤት መማሪያ ክፍል ወስጥ 20 ዴስኮች ይገኛሉ። በእያንዳንዱ ዴስክ ላይ ሁለት ተማሪዎች ቢቀመጡ በአጠቃላይ በክፍሉ ወስጥ ስንት ተማሪዎች ይገኛሉ?

ምሳሌ 5

1. በአንድ ክፍል ወስጥ 4 ቡድኖች አሉ። በእያንዳንዱ ቡድን ወስጥ 5 ተማሪዎች ቢኖሩ በአጠቃላይ በክፍሉ ወስጥ ስንት ተማሪዎች አሉ?

 መፍትሔ ቡድኖቹ አምስት አምስት ተማሪዎች ስለሚይዙ

$$= 5 + 5 + 5 + 5 = 4 \times 5 = \underline{20}$$

2. በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎች

የትምህርት ቤቱን ማህበረሰብ ከኮሮና ቫይረስ ለመጠበቅ 12

የእጅ መታጠቢያዎችን በ6 የተለያዩ ቦታዎች ላይ

ቢያስቀምጡ በአጠቃላይ በትምህርት ቤቱ ውስጥ ስንት የእጅ

መታጠቢያዎች ይገኛሉ?

12 የእጅ መታጠቢያዎች በ6

የተለያዩ ቦታዎች

$$12+12+12+12+12+12$$

$$=12 \times 6$$

$$=72$$

3. በአንድ የመኪና መሸጫ ውስጥ 36 የቤት መኪናዎች አሉ።

የእያንዳንዳቸው መኪናዎች የእግር ጎማ ብዛት 4 ቢሆን

በአጠቃላይ የመኪናዎች የእግር ጎማ ብዛት ስንት ነው?

እያንዳንዱ የቤት መኪና 4

ጎማዎች ስላሉት

$$36+36+36+36$$

$$=4 \times 36 = 144$$

መልመጃ 3.5

1. ወ/ሮ አሚና 4 ተማሪ ልጆች አሏት። እያንዳንዳቸው ስምንት የመማሪያ ደብተሮች ያስፈልጋቸዋል። ወ/ሮ አሚና በአጠቃላይ ስንት ደብተሮች መግዛት አለባቸው?
2. አንድ ባለ ሱቅ በአንድ ቀን 9 ኪሎ ግራም ስኳር ሸጠ። የአንዱ ኪሎ ግራም ስኳር ዋጋ 28 ብር ቢሆን በአጠቃላይ ባለ ሱቁ በአንድ ቀን ስንት ብር ሸጠ?

3. አቶ ሄኖክ 7 የፓፓያ ችግኝ መደቦች አሉት። በእያንዳንዱ መደብ 43 የፓፓያ ችግኞች ተከለ። አቶ ሄኖክ በአጠቃላይ ስንት የፓፓያ ችግኞች ተከለ?
4. በአንድ ትምህርት ቤት የሚገኙ 40 የሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች ከወላጆቻቸው ጋር በመወያየት ለተቸገሩ አረጋውያን ለመደገፍ አምስት አምስት ብር አዋጡ። አረጋውያንን ለመደገፍ ተማሪዎች በአጠቃላይ ስንት ብር አዋጡ?

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ

- ✘ ቁጥሮችን በሁለት ማባዛት ማለት እጥፍ ማድረግ ነው።
- ✘ ማባዛትን በመደመር መግለፅ እንችላለን።
- ✘ በአስር የተባዙ ቁጥሮች መጨረሻቸው ዜሮ ነው።
- ✘ የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ2 እየዘለልን ስንቆጥር የ2 ብዜቶችን እናገኛለን።
- ✘ የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ10 እየዘለልን ስንቆጥር የ10 ብዜቶችን እናገኛለን።
- ✘ ማንኛውም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ነው።
- ✘ ማንኛውም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ነው።
- ✘ ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሙሉ ቁጥሮች ስናባዛ መጀመሪያ የአንድ ቤት ሆሄን አባዝቶ የሚገኘውን ብዜት በአንድ ቤት መፃፍ፣ ቀጥሎ የአስር ቤት ሆሄን አባዝቶ ብዜቱን በአስርና በመቶ ቤት መፃፍ ይገባናል።
- ✘ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት እንችላለን።

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ

ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ማንኛውም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ይሆናል ።
2. ማንኛውም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ይሆናል።
3. ቁጥሮችን በ2 ማባዛት እና እጥፍ ማድረግ እኩል ናቸው።
4. ማንኛውም ቁጥር የ10 ብዜት ሊሆን ይችላል።
5. ባለ2 ሆሄ ቁጥርን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት ይቻላል።

☞ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ የ10 ብዜት የሆነው የቱ ነው?

ሀ. 200

ለ. 406

ሐ. 852

መ. 126

2. ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ የ2 ብዜት የሆነው የቱ ነው?

ሀ. 11

ለ. 12

ሐ. 15

መ. 17

3. $8 \times 34 =$ _____

ሀ. 42

ለ. 56

ሐ. 252

መ. 272

4. ከሚከተሉት ዉስጥ ትክክል ያልሆነው የቱ ነው?

ሀ. $4 \times 10 = 40$

ለ. $30 \times 0 = 0$

ሐ. $12 \times 12 = 144$

መ. $40 \times 1 = 1$

☞ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ::

1. የሚከተሉትን አባዙ::

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.	ሠ.	ረ.
12	11	28	83	99	76
<u>$\times 3$</u>	<u>$\times 7$</u>	<u>$\times 5$</u>	<u>$\times 6$</u>	<u>$\times 9$</u>	<u>$\times 8$</u>
= _____	= _____	= _____	= _____	= _____	= _____

2. ስንጠረገፍን መሉ::

$\times$	3	4	5	6	7	8	9	10
9								
13								
34								
78								
97								

3. በአንድ ቤተ-መጻሕፍት ዉስጥ 4 የመጻሕፍ መደርደሪያዎች

አሉ:: እያንዳንዳቸው መደርደሪያዎች 79 መጻሕፍትን

የመያዝ አቅም አላቸው:: በመደርደሪያዎች ላይ በአጠቃላይ

ስንት መጻሕፍት አሉ?

ምዕራፍ

4

ግማሽ እና ሩብ

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- በግማሽ እና በሩብ እኩል መካፈልን ትረዳላችሁ።
- ግማሹን እና ሩብን በቁጥር መስመር ላይ ትገልጻላችሁ።

4.1 ግማሾች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- እኩል መካፈልን መረዳት
- ቁሳቁሶችን በቡድን በቡድን እኩል ሁለት ቦታ መካፈል
- በየተለያዩ አገላለጽ ግማሾችን መግለጽ

የቡድን ስራ 4.1

1. ተማሪዎች በየቡድናችሁ አንድ ወረቀት አዘጋጁ።
የተዘጋጀውን ወረቀት ለሁለት እኩል እጠፉት ።
ከታጠፈበት ላይ በጥንቃቄ ለሁለት ቁረጦች።
የተቆረጡት ወረቀቶችና መጀመሪያ ያዘጋጁት
ወረቀት ምን ልዩነት እንዳለው ከመምህራችሁ ጋር

ተወያዩበት።

2. ተማሪዎች አንድ ክብ የሆነ ስዕል ሳሉና በትክክል ለሁለት እኩል በእርሳስ ከፍላችሁ ግማሹን የተለየ ቀለም ቀቡት። ምን እንደተረዳችሁ ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተወሉ

አንድን ሙሉ ነገር ለሁለት እኩል ስንከፍል ግማሽ ይሆናል፡

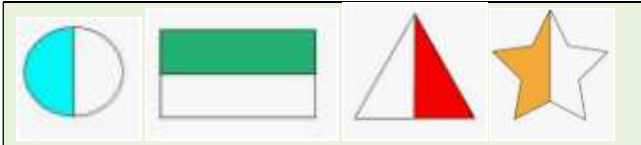
ምሳሌ 1

1. ግማሽን በቁሶች ስንገለጽ

 <p>ሀ</p>	 <p>ለ.</p>	 <p>ሐ.</p>
<p>ሙሉ</p>	<p>ለሁለት እኩል እየተከፈለ</p>	<p>ግማሽ</p>
<p>ከላይ የምንመለከተው ብርቱካንን እኩል በመክፈል ግማሹን እንዴት እንደምናገኝ ነው።</p>		

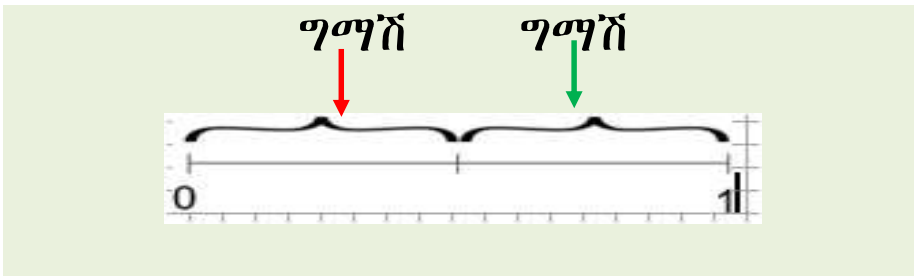

እኩል የተከፈሉ ፍራፍሬዎች

ከላይ የተቀሱት የተለያዩ ቅርጾች ግማሽን ያመለክታሉ።

2. ግማሽ በቁጥር መስመር ሲገለፅ

3. የቁሶችን ስብስብ በቡድን በቡድን እኩል ሁለት ቦታ ስንከፍል

<p>አንድ ስብስብ</p>	<p>ሁለት ስብስቦች</p>	

መልመጃ 4.1

- አንድ ሙሉ ስንት ግማሾች አሉት?
- የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ግማሹን ብቻ ቀቡ።

<p>ሀ.</p>	<p>ለ.</p>	<p>ሐ.</p>	<p>መ.</p>

4.2 ሩቦች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- ቁሶችን ደርድሮ በሩብ በሩብ መለየት
- ሩብን የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም መወከል
- የክፍል-ክፍል-ሙሉ ግንኙነቶችን ማስታወስ

የቡድን ስራ 4.2

1. ተማሪዎች በየቡድናችሁ አንድ ወረቀት አዘጋጁ።
የተዘጋጀውን ወረቀት ለሁለት እኩል እጠፉት።
የታጠፈውን እንደገና በድጋሜ እኩል ለሁለት
እጠፉት። ከታጠፈበት ላይ በጥንቃቄ ለአራት
ቁረጦች። የተቆረጡት ወረቀቶችና መጀመሪያ
ያዘጋጃችሁት ወረቀት ምን ልዩነት እንዳላቸው
ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።
2. ሩብን በቁጥር መስመር ማስቀመጥ ይቻላል?
ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተዳደር

✎ አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ስንክፍል ሩብ ይሆናል።

ምሳሌ 2

1. ቁሶችን በሩብ ስንገልፅ

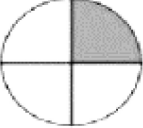
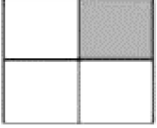
ሀ.

ለ.

		
ሙሉ	ግማሽ	ሩብ

		
ሙሉ	ግማሽ	ሩብ

2. ሩብን በማጥቆር ስንገልፅ

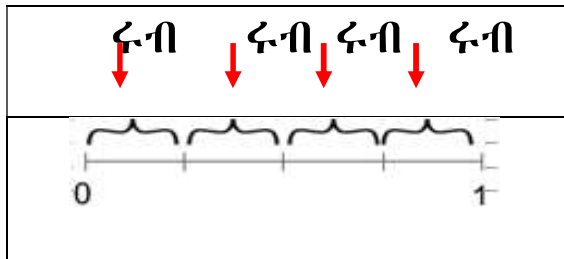
	
የጠቆረወ ክፍል ሩብ ነዉ	የጠቆረወ ክፍል ሩብ ነዉ

3. የቁሶችን ስብስብ በቡድን በቡድን እኩል አራት ቦታ ስንከፍል

 <p>8</p>	 4 አባላት	 2 አባላት 2 አባላት	
	  4 አባላት	 2 አባላት 2 አባላት	
	አንድ ሙሉ ስብስብ	ሁለት ስብስብ	አራት ስብስብ

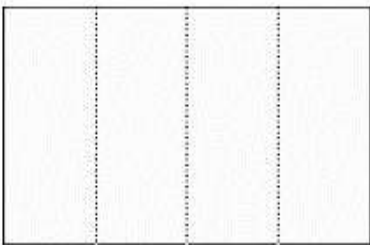
4. ሩብ በቁጥር መስመር ሲገለፅ

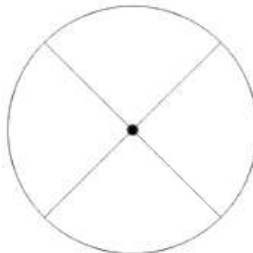
መልመጃ 4.2

1. አንድ ሙሉ ስንት ሩቦች አሉት?
2. ሁለት ሩቦች ስንት ግማሽ ይሆናሉ?
3. የሚከተሉትን ምስሎች ሩብን እንዲያመለክቱ አድርጋችሁ አጥቁሩ።

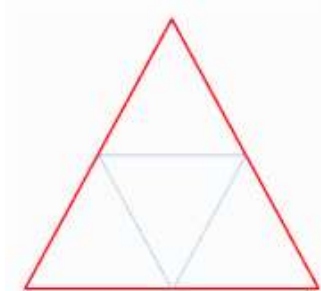
ሀ.

ለ.

ሐ.

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ

- ✕ አንድን ሙሉ ነገር ለሁለት እኩል ስንከፍል ግማሽ ይሆናል።
- ✕ አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ስንከፍል ፋብ ይሆናል።
- ✕ አራት ፋቦች አንድ ሙሉ ይሆናሉ።
- ✕ ስምንት ፋቦች ሁለት ሙሉ ይሆናሉ።
- ✕ አራት ግማሾች ሁለት ሙሉ ይሆናሉ።

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ሁለት ሩቦች አንድ ግማሽ ይሆናሉ።
2. አንድ ሙሉ አራት ሩቦችን ይይዛል።
3. አንድን ብርቱኳን ለአራት እኩል ብንከፍል ግማሽን እናገኛለን።
4. ሁለት ሩቦች አራት ግማሽን ይሰጣሉ።

☞ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. ሁለት ግማሾች እኩል የሚሆኑት ከየትኛው ጋር ነዉ?

ሀ. ሁለት ሩቦች	ለ. አንድ ሙሉ
ሐ. ሶስት ሩቦች	መ. ሁለት ሙሉ
2. ስምንት ሩቦች ስንት ሙሉ ይሆናሉ?

ሀ. 2	ለ. 4	ሐ. 1	መ. 5
------	------	------	------
3. አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ብንከፍል ስንት ሩቦች እናገኛለን?

ሀ. 2	ለ. 4	ሐ. 6	መ. 5
------	------	------	------
4. የአንድ ሙሉ ነገር ግማሽ ስንት ሩቦችን ይይዛል?

ሀ. 4	ለ. 6	ሐ. 8	መ. 2
------	------	------	------

5. ከዚህ በታች ያለው ምስል የተቀጣዉ ምን ያህሉ ነዉ?

ሀ. ሩብ   ለ. ግማሽ

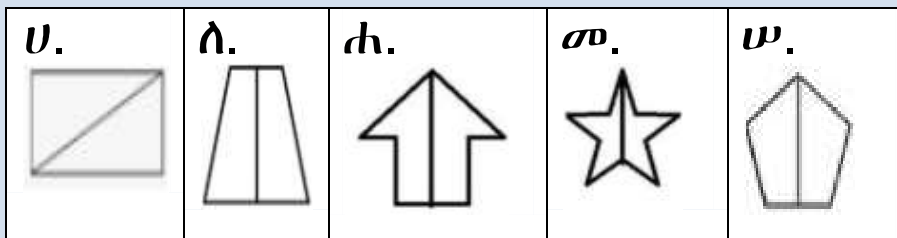
ሐ. ሁለት ሩቦች   መ. ሶስት ሩቦች

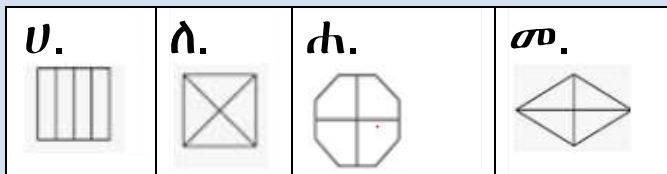
☞ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በመጠቀም ግማሹን

አጥቁሩ።

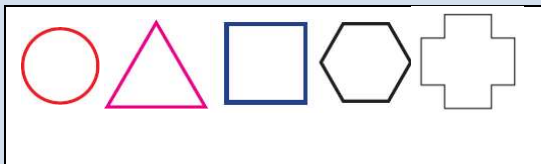

2. ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በመጠቀም ሩቡን አጥቁሩ።

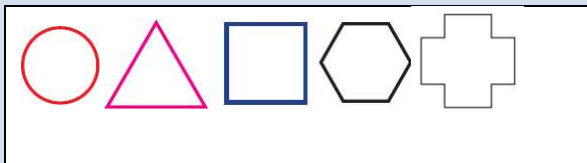
3. የሚከተሉትን ቅርፆች ለሁለት እኩል በመክፈል ግማሹን

አጥቁሩ።

4. የሚከተሉትን ቅርፆች ለአራት እኩል በመክፈል ሩቡን

አጥቁሩ።

ምዕራፍ

5

ንድፎች

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች:- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ:

- የንድፎችን መደጋገም ትረግላችሁ።

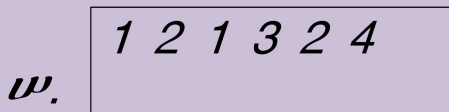
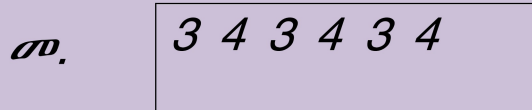
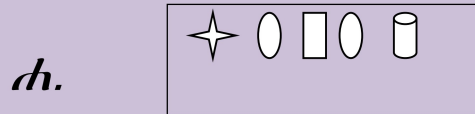
5.1.አሃዳዊ ድግግሞሽ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- በተሰጠው ንድፍ ላይ አሃዳዊ ድግግሞሽን መለየት

ተግባር 5.1

1. ቀጥሎ ከተዘረዘሩትን በማየት አሃዳዊ ንድፍ የሆኑትንና አሃዳዊ ንድፍ ያልሆኑትን ለዩ።

2. ከላይ ያሉትን አሃዳዊ ንድፎች ባለ ስንት አሃድ እንደሆኑ ለዩ።

አስተዋሉ

☒ አሃዳዊ ንድፎች ማለት አንድ አይነት ድግግሞሽ ያላቸው

ስዕሎች፣ ቁሶች እና ቁጥሮች ማለት ነው።

☒ በአሃዳዊ ንድፎች ጊዜ አንድ ቁጥር፣ ስዕል ወይም ቁስ ብቻ

ከተደጋገመ ባለ አንድ አሃድ፣ ሁለት ቁጥሮች ወይም ቁሶች

ብቻ ከተደጋገሙ ባለ ሁለት አሃድ፣ ሶስት ቁጥሮች ወይም

ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ደግሞ ባለ ሶስት አሃድ እንላለን።

ምሳሌ 1

1. አሃዳዊ ድግግሞሽ በቁሶች

<p>ሀ.</p> 	<p>ለ</p> 	<p>ሐ.</p>
<p>ባለ አንድ አሃድ</p>	<p>ባለ ሁለት አሃድ</p>	<p>ባለ ሶስት አሃድ</p>

2. አሃዳዊ ድግግሞሽ በቁጥሮች

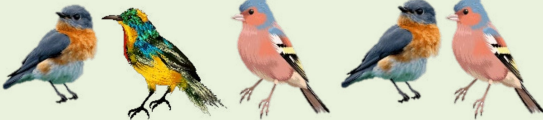
ሀ. 88888 ባለ አንድ አሃድ ነው።

ለ. 14 14 14 14 ባለ ሁለት አሃድ ነው።

ሐ. 576 576 576 576 ባለ ሶስት አሃድ ነው።

መልመጃ 5.1

1. አሃዳዊ ንድፍ የሆኑትን ለዩ።

ሀ. 	ለ.
ሐ. 	መ. 78 78 68
ሠ. 	ረ. 657 657 657 657

2. ባለ ስንት አሃድ እንደሆነ ለዩ።

ሀ. 55555	ለ. 64 64 64 64	ሐ. 687 687 687 687
መ. 2341 2341 2341 2341	ሠ. 	

3. ባለ ሁለትና ባለ ሶስት አሃድ ንድፎችን በራሳችሁ ስሩ።

5.2. የጎደሉ ንድፍ አባላቶች

ከንፁህ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች፡

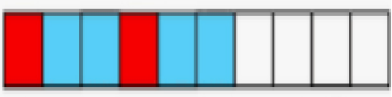
- በተደጋገመ ንድፍ ላይ ያሉ የጎደሉ አባላቶችን መመላት
- ንድፎችን በማስረዘም በአቅራቢያ ያሉ አባላቶችን መገመት

የቡድን ስራ 5.1

1. የጎደሉ አባላቶችን አሟሉ።

<p>ሀ.</p> 	<p>ለ.</p> 	<p>ሐ.</p>
<p>መ. 234 234 - - -</p>	<p>ሠ. 5972 59_2 5972 _97_</p>	

2. ንድፎቹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለውን ዓፋ።

<p>ሀ.</p> 	<p>ለ.</p>
<p>ሐ. 839 839 839 _</p>	<p>መ. 7524 7524 7524 _</p>

ምሳሌ 2

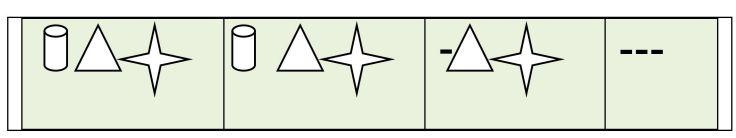
1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች የጎደሉ አባላቶችን ሙሉ።

ሀ. 18 18 -8 18 --

ለ. 134 134 1-4

ሐ. 7890 7890 7-9- 78-

መ.

ኢሳብ 2ኛ ክፍል

ሀ. 18 18 18 18 18	ለ. 134 134 134	ሐ. 7890 7890 7890 7890
መ.		

2. ድግግሞሹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለውን አስቀምጡ።

ሀ. _ _	ለ. _ _
ሐ. 123 123 123 _ _ _	መ. 5679 5679 5679 _ _ _ _

ሀ.	ለ.
ሐ. 123 123 123 123	መ. 5679 5679 5679 5679

መልመጃ 5.2

1. የጎደሉ አባላቶችን አሟሉ።

ሀ. 84 84 84 _4 84   ለ. 909 909 909 _ _9
 ሐ. 45789   45789   45789   4_7_9   45789

2. ንድፎቹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለውን ዓፉ።

ሀ. 77777_ _   ለ. 49 49 49 49 49 _ _
 ሐ. 5641   5641   5641   _ _ _ _

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ

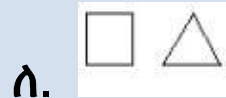
- ✍ አሃዳዊ ንድፎች ማለት አንድ አይነት ድግግሞሽ ያላቸው ቁሶች፣ ስዕሎች ወይም ቁጥሮች ማለት ነው።
- ✍ በአሃዳዊ ንድፎች ጊዜ አንድ ቁጥር፣ ስዕል ወይም ቁስ ብቻ ከተደጋገመ ባለ አንድ አሃድ፣ ሁለት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ባለ ሁለት አሃድ፣ ሶስት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ደግሞ ባለ ሶስት አሃድ እንላለን።

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. □ ▽ □ △ □ ▽ □ △ ? ? ቀጥሎ ሊመጣ

የሚችለው የቱ ነው?

2.   በባዶ ቦታው ሊገባ

የሚችለው ንድፍ የቱ ነው?

3. 6452 6452 6452 6_52 በጎደለው ቦታ ሊገባ የሚችለው ቁጥር የቱ ነው?

ሀ. 2

ለ. 4

ሐ. 6

መ. 5

4. 149 149 149 149 ? ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለው ንድፍ የቱ ነው?

ሀ. 149

ለ. 9

ሐ. 14

መ. 49

👉 የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ::

1. የጎደለውን በመቀጣት ንድፍ ስሩ::

2. ቀጥሎ የሚመጣውን በመቀጣት ንድፍ ስሩ::

3. 6856 6856 6856 6_5_ ባዶ ቦታውን በመሙላት ንድፍ ስሩ::

ምዕራፍ

6

ልኬት:-

ርዝመት ፣ መጠነቁስ እና ይዘት

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች:-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ:

- በኢትዮጵያ ባህላዊ መለኪያ ዘዴዎች ርዝመት ፣ መጠነቁስና ይዘትን ትለካላችሁ።
- በዘመናዊ መለኪያ ዘዴዎች ርዝመት ፣ መጠነቁስና ይዘትን ትለካላችሁ።

6.1. ርዝመትን በሳንቲሜትር እና በሜትር መለካት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

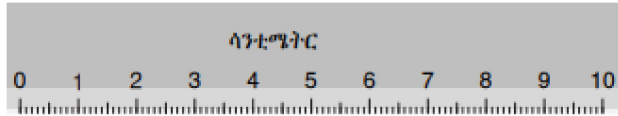
- የቁሶችን ርዝመት በኢትዮጵያ ባህላዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካትን መረዳት
- የቁሶችን ርዝመት በሜ እና በሳ.ሜ መለካትን መረዳት

የቡድን ስራ 6.1

1. የመማሪያ ክፍላችሁን በር ርዝመት በስንዝር እየለካችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ።
2. የክፍላችሁን ርዝመት በእርምጃ ለኩ።
3. ጥቁር ሰሌዳችሁን በክንዳችሁ ለኩ።
4. ከላይ የለካችኋቸዉን እንደገና በሳንቲ ሜትር እና በሜትር ለክታችሁ ተወያዩበት።

አስተወሉ

- ✘ እርምጃ፣ ስንዝር እና ክንድ ባህላዊ የርዝመት መለኪያ ምድቦች ናቸው።
- ✘ ሜትርና ሳንቲ ሜትር ዘመናዊ የርዝመት መለኪያ ምድቦች ናቸው።
- ✘ ሳንቲ ሜትር በአጭሩ ሲፃፍ ሳ.ሜ ይሆናል።

- ✘ ሜትር በአጭሩ ሲፃፍ ሜ ይሆናል።

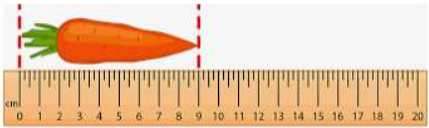
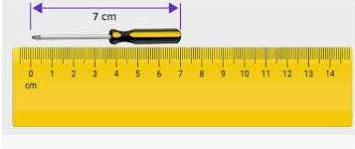

ምሳሌ 1

1. ባህላዊ የርዝመት መለኪያዎች

			
ጫማ	ክንድ	ስንዝር	እርምጃ

2. የተለያዩ ቁሶችን በሳ.ሜ ስንለካ

<p>1 8ሳ.ሜ እርሳስ</p> 	<p>2 9ሳ.ሜ ካሮት</p>
<p>3</p> <p>7 ሳ.ሜ ብሎን መፍቻ</p>	

መልመጃ 6.1

1. የሒሳብ መፅሐፍችሁን በክንዳችሁ፣ በሜትርና በሳንቲ ሜትር ለኩና ዓፋ።
2. ቁመታችሁ ስንት ሜትር እና ስንት ሳንቲ ሜትር እንደሆነ ለኩና ዓፋ ?
3. የራሳችሁን እጅ በመጠቀም የሚከተሉትን በሳ.ሜ ለኩና ዓፋ።

- ሀ. ትንሽ ጣት   መ. አወራ ጣት
- ለ. የቀለበት ጣት   ሠ. ሌባ ጣት
- ሐ. ረጅሙ ጣት

4. የሚከተሉትን ቁሶች በሳ.ሜ ለኩና ዓፋ?

- ሀ.
- ለ.
- ሐ.

6.2 ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ተግባር 6.1

1. የተለያዩ ርዝመት ያላቸውን ቁሶች በአንድ አይነት መለኪያ በመለካት መደመርና መቀነስ ይቻላል?

2. ባዶ ቦታውን ሙሉ::

$$ሀ. 5ሜ + 15ሜ = \underline{\quad} ሜ \qquad \text{ለ. } 12ሳ.ሜ -$$

$$8ሳ.ሜ = \underline{\quad} ሳ.ሜ$$

3. በ7ሜትር ርዝመት ገመድ ላይ 5ሜትር ቢጨመርላችሁ በአጠቃላይ ስንት ሜትር ርዝመት ያለው ገመድ ይሆንላችኋል?

4. 90ሳ.ሜ ርዝመት ካለው ገመድ 30ሳ.ሜ ርዝመት ቢቆረጥ የቀረው ገመድ ርዝመት ምን ያህል ይሆናል?

አስተወሎ

✘ አንድ አይነት የርዝመት መለኪያ ወይም ምድብ

ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል።

✘ የተለያዩ አይነት የርዝመት መለኪያ ወይም ምድብ

ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም።

ምሳሌ 2

1. ባዶ ቦታውን ሙሉ።

ሀ. $25\text{ሜ} + 14\text{ሜ} = \underline{\quad}$ ሜ

ለ. $36\text{ሳ.ሜ} - 22\text{ሳ.ሜ} = \underline{\quad}$ ሳ.ሜ

ሐ. $97\text{ሜ} + 48\text{ሜ} = \underline{\quad}$ ሜ

መ. $27\text{ሳ.ሜ} + 84\text{ሳ.ሜ} = \underline{\quad}$ ሳ.ሜ

ሀ. $25\text{ሜ} + 14\text{ሜ} = \underline{39\text{ሜ}}$	ለ. $36\text{ሳ.ሜ} - 22\text{ሳ.ሜ} = \underline{14\text{ሳ.ሜ}}$
ሐ. $97\text{ሜ} + 48\text{ሜ} = \underline{145\text{ሜ}}$	መ. $27\text{ሳ.ሜ} + 84\text{ሳ.ሜ} = \underline{111\text{ሳ.ሜ}}$

2. ደራርቱ በጠዋት ተነስታ 357ሜትር የሩጫ ልምምድ

አደረገች። ስለሞን ደግሞ 456ሜትር የሩጫ ልምምድ

አደረገች።

ሀ. በአጠቃላይ ሁለቱ ምን ያህል ሜትር ልምምድ ሰሩ?

ለ. የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ ልምምድ በምን ያህል ሜትር ይበልጣል?

<p>ሀ. የአደረጉት ልምምድ = የደራርቱ + የሰለሞን = 357ሜ + 456ሜ = 813ሜ</p>	<p>ለ. የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ የሚበልጥበት = የሰለሞን ልምምድ - የደራርቱ ልምምድ = 456ሜ - 357ሜ = 99ሜ ስለዚህ የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ ልምምድ በ99ሜ ይበልጣል።</p>
---	--

መልመጃ 6.2

1. የሚከተሉትን አስሉ።

ሀ. $92ሜ + 12ሜ = \underline{\quad} ሜ$ ለ. $27ሜ - 15ሜ = \underline{\quad} ሜ$

ሐ. $89ሳ.ሜ + 19ሳ.ሜ = \underline{\quad} ሳ.ሜ$ መ. $48ሳ.ሜ -$

$26ሳ.ሜ = \underline{\quad} ሳ.ሜ$

2. ርዝመታቸው እኩል የሆኑ 5 ጉንዳኖች ተከታትለው

ይሄዳሉ። እያንዳንዱ ጉንዳን ርዝመት 4ሳ.ሜ ቢሆን፣

የሁሉም ጉንዳኖች ርዝመት በአጠቃላይ ስንት ሳ.ሜ

ይሆናል?

3. ፋጡማ ከአቶ ኤልያስ ሱቅ 24ሜትር ርዝመት ያለው ገመድ ገዛች። ከገዛችው ገመድ ላይ 6ሜትር ገመድ ቆርጣ ልብስ አሰጣችበት። ፋጡማ ስንት ሜትር ገመድ ይቀራታል?

6.3 መጠነቁስ በኪሎግራም እና በግራም መለካት

ከንፁሱ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- መጠነቁስን በኢትዮጵያ ባህላዊና ዘመናዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካት

የቡድን ስራ 6.2

1. በአካባቢያችሁ የሚገኙትን ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያ መሳሪያዎችን በመዘርዘር ተወያዩባቸው።
2. በቡድን ሁናችሁ ትምህርት ቤት ውስጥ በተዘጋጁ ሚዛኖች የተለያዩ እቃዎችን ክብደት ለኩ ። (ለምሳሌ፡- የደብተሮችን፣ የእስክርቤቶችን፣ ትንንሽ ድንጋዮችን እና ሌሎችን) የትኞቹ ከባድ የትኞቹ ደግሞ ቀላል እንደሆኑ ለመምህራችሁ አሳዩ።
3. ወፌጮ ቤት የእህል መጠነቁስ በምን ይሰፈራል? በቡድን ሆናችሁ ተወያዩበት።
4. ከአንድ ኪሎግራም ጥጥ እና ከአንድ ኪሎግራም ጠጠር የቱ ይበልጣል? ተወያዩበት።

አስተወሎ

- ✘ ቁና፣ ገበታ፣ ቅርጫት እና ኩባያ የኢትዮጵያ ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያዎች ናቸው።
- ✘ ኢሎግራምና ግራም ዘመናዊ የመጠነቁስ መለኪያ ምድቦች ናቸው።
- ✘ ኢሎግራም በአጭሩ ሲጻፍ ኪ.ግ ይሆናል።

- ✘ ግራም በአጭሩ ሲጻፍ ግ ይሆናል።

ምሳሌ 3

ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያዎች በከፊል

			
ከእንጨት የተሰራ ገበታና መንኪያ	ዱቄት በቁና	ሸንኩርት በቅርጫት	ባዶ ዘንቢል

መልመጃ 6.3

1. የተለያዩ እቃዎችን መጠነቁስ እንዴት እንደሚለኩ በአካባቢያችሁ በሚገኙ ሱቆች በመሄድ ወይም ወላጆቻችሁን ጠይቁና ተረዱ። የተረዳችሁትን ለመምህራችሁ አስረዱ።
2. በአካባቢያችሁ በሚገኝ የመጠነ ቁስ መለኪያ ቦታ በመሄድ የራሳችሁን መጠነቁስ ለክታችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ።
3. ከግራምና ከኪሎግራም ትልቁ የመጠነቁስ መለኪያ ማን ነው?

6.4 ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንፁስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ተግባር 6.2

ወ/ሮ አለሚቱ ወደ ገበያ በመሄድ ለዝግጅታቸው የሚሆን
8ኪ.ግ ምስር፣ 45ኪ.ግ ሽንኩርት፣ 24ኪ.ግ ድንች እና 18ኪ.ግ
ሩዝ ገዝተው ተመለሱ። ወ/ሮ አለሚቱ

ሀ. ስንት ኪሎ ግራም ምስርና ሩዝ ገዙ?

ለ. ስንት ኪሎ ግራም ሽንኩርትና ድንች ገዙ?

ሐ. ስንት ኪሎ ግራም ምስር፣ ሽንኩርት፣ ድንችና ሩዝ ገዙ?

መ. የገዙት ሽንኩርት ከሩዝ በስንት ኪሎግራም
ይበልጣል?

አስተዳደር

☒ አንድ አይነት የመጠነቁስ መለኪያ ወይም ምድብ
ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል።

☒ የተለያዩ አይነት የመጠነቁስ መለኪያ ወይም ምድብ
ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም።

ምሳሌ 4

1. የተማሪ አህመድ መጠነቁስ 52ኪ.ግ ነው። የተማሪ አቤል
መጠነቁስ ከአህመድ መጠነቁስ በ6ኪ.ግ ይበልጣል። የአቤል
መጠነቁስ ስንት ነው?

የአቤል መጠነቁስ = የአህመድ መጠነቁስ + 6ኪ.ግ

$$= 52ኪ.ግ + 6ኪ.ግ$$

$$= \underline{58ኪ.ግ}$$

2. የሚከተሉትን አስሉ።

ሀ. $189ኪ.ግ + 68ኪ.ግ = \underline{\quad} ኪ.ግ$

ለ. $285ግ - 100ግ = \underline{\quad} ግ$

ሀ. $189ኪ.ግ + 68ኪ.ግ = \underline{257ኪ.ግ}$

ለ. $285ግ - 100ግ = \underline{185ግ}$

መልመጃ 6.4

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

ሀ. $39ኪ.ግ + 48ኪ.ግ = \underline{\quad} ኪ.ግ$

ለ. $979ኪ.ግ - 46ኪ.ግ = \underline{\quad} ኪ.ግ$

ሐ. $121ግ + 237ግ = \underline{\quad} ግ$

መ. $182ግ - 96ግ = \underline{\quad} ግ$

2. የአቶ አደም መጠነቁስ 89ኪ.ግ ነው። የአቶ አደም

መጠነቁስ መጨመር ለጤንነታቸው ጥሩ አለመሆኑን

ሀኪማቸው ስለ መከራቸው የስፖርት እንቅስቃሴ

በማድረግ እና የአመጋገብ ስርዓታቸውን በማስተካከል

19ኪ.ግ ቀነሱ። አሁን የአቶ አደም መጠነቁስ ስንት ነው?

3. ተማሪዎች አካባቢያችሁ ወደ ሚገኝ አንድ ሱቅ በመሄድ ባለ ሱቁ የሚገለገልባቸውን ግራም ለብቻ እና ኪሎግራም ለብቻ ደምሩ።

6.5 ይዘትን በሊትር እና በሚሊ ሊትር መለካት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- . ይዘትን በኢትዮጵያ ባህላዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካት
- . ይዘትን በሊትር እና በሚሊ ሊትር መለካት

የቡድን ስራ 6.3

1. ተማሪዎች በቤታችሁ የሚገኝ የወኃ ማጠራቀሚያ ባልዲ ወይም እንስራ ስንት ሊትር የሚይዝ ይመስላችኋል? ከባልዲ ወይም ከእንስራ ሌላ በየቤታችሁ እንደ ወኃ፣ ወተት፣ ዘይትና ሌሎችንም ፈሳሽ ነገሮችን በምን በምን ትለካላችሁ? ዘርዝሩ። ይዘታቸውንም በመገመት ተወያዩባቸው።
2. ከአንድ ሊትር ወኃና ከአንድ ሊትር ዘይት የቱ ይበልጣል ተወያዩበት።

አስተዋሉ

- ✎ ቅል፣ እንስራ እና ዋንጫ ባህላዊ የይዘት መለኪያዎች ናቸው።
- ✎ ሊትርና ሚሊ ሊትር ዘመናዊ የይዘት መለኪያ ምድቦች ናቸው።
- ✎ ሊትር በአጭሩ ሊ ይሆናል።
- ✎ ሚሊሊትር በአጭሩ ሚ.ሊ ይሆናል።

ምሳሌ 5

ባህላዊ የይዘት መለኪያዎች በከፊል

<p>እንስራ</p>	<p>ቅል</p>	<p>ዋንጫ</p>

መልመጃ 6.5

1. በባህላዊ እና በዘመናዊ የይዘት መለኪያ መሳሪያዎች መካከል ያለውን ልዩነት ዓፍ?
2. ተማሪዎች አንድ ጠርመራ በግምት ስንት ሲኒ ወኃ መያዝ ይችላል? ሰፍረችሁ አረጋግጡ።
3. በሚሊ ሊትር የተከፋፈለ እቃ ወላጆቻችሁን ወይም በሰፈር ፈልጉና ወኃ በመሙላት ወደ ቡና ሲኒ ገልብጡ። የቡናው ሲኒ በስንት ሚሊ ሊትር እንደሞላ ለመምህራችሁ ተናገሩ።

6.6 ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

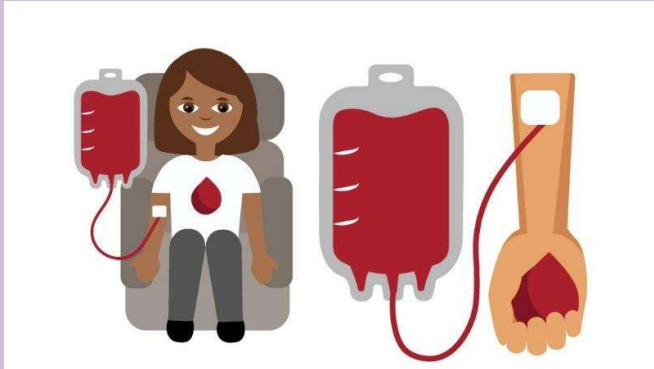
ተግባር 6.3

1. ተመስገንና ኢትዮጵያ አንድ ትልቅ እንስራ ወኃ መሙላት ፈለጉ። ተመስገን 15ሊትር ወኃ ቀድቶ ጨመረ። ኢትዮጵያ ደግሞ 27ሊትር ወ.ሃ ስትጨምር እንስራው ሞላ።

ሀ. እንስራው የመያዝ አቅሙ ስንት ሊትር ነው?

ለ. ተመስገን የጨመረው ወኃ ኢትዮጵያ ከጨመረችው ወኃ በስንት ያንሳል?

2. ሊሊና ቤተሰቦቿ ደም ለመለገስ ወደ ደም ባንክ ሄዱ።
 አባቷ 400ሚ.ሊ ደም፣ እናቷ 300ሚ.ሊ ደም እና ሊሊ ደግሞ 250ሚ.ሊ ደም ለግሰው ተመለሱ። አጠቃላይ ሊሊና ቤተሰቦቿ ስንት ሚ.ሊ ደም ለገሱ?

አስተወሎ

- ☒ አንድ አይነት የይዘት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል።
- ☒ የተለያዩ አይነት የይዘት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸውን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም።

ምሳሌ 6

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

ሀ. $569ሊ + 232ሊ = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $98ሊ - 72ሊ = \underline{\hspace{2cm}}$
 ሐ. $700ሚ.ሊ - 270ሚ.ሊ = \underline{\hspace{2cm}}$ መ. $842ሚ.ሊ + 131ሚ.ሊ = \underline{\hspace{2cm}}$

 መፍትሔ

$ሀ. 569ሊ.+232ሊ.=801ሊ.$	$ሐ.700ሚ.ሊ.-270ሚ.ሊ.=430ሚ.ሊ.$
$ለ.98ሊ.-72ሊ.=26ሊ.$	$መ.842ሚ.ሊ.+131ሚ.ሊ.=973ሚ.ሊ.$

2. የሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች በምሳ ሰዓታቸው 25ሊትር ውኃ ለመጠጥ ተዘጋጀላቸው። ከተዘጋጀላቸው የመጠጥ ውኃ ውስጥ 19 ሊትሩን ብቻ ተጠቀሙ። ስንት ሊትር ውኃ ቀራቸዋል?

 መፍትሔ

የቀረው ውኃ በሊትር

=የተዘጋጀው ውኃ በሊትር - የተጠቀሙት ውኃ በሊትር

$$=25ሊ.-19ሊ.$$

$$=6ሊ.$$

መልመጃ 6.6

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

$$ሀ. 348ሚ.ሊ. - 290ሚ.ሊ. = \underline{\quad}$$

$$ለ. 98ሊ. + 82ሊ. = \underline{\quad}$$

$$ሐ. 348ሊ. + 238ሊ. = \underline{\quad}$$

$$መ. 672ሚ.ሊ. - 428ሚ.ሊ. = \underline{\quad}$$

2. አንድ 800 ሊትር ውኃ መያዝ የሚችል ሮቶ መመላት ተፈለገ። በውኃ እጥረት ምክንያት 690 ሊትር ብቻ ቢጨመርበት ለመመላት ስንት ሊትር ውኃ ያስፈልጋል?

3. አንድ የጓሮ አትክልተኛ አትክለቶቹን ለማጠጣት በቀን 274 ሊትር ውኃ ቢያስፈልገው በሁለት ቀን ስንት ሊትር ውኃ ያስፈልገዋል?

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ

	መለኪያ ምድቦች	በአጭሩ ሲጻፍ
1	ሜትር	ሜ
2	ሳንቲ ሜትር	ሳ.ሜ
3	ኪሎግራም	ኪ.ግ
4	ግራም	ግ
5	ሊትር	ሊ
6	ሚሊ ሊትር	ሚ.ሊ

	ልኬት	ባህላዊ መለኪያዎች	ዘመናዊ መለኪያዎች
1	ርዝመት	ክንድ፣ ስንዝር፣ ጫማ፣ እርምጃ	ሜትር፣ ሳንቲ ሜትር
2	መጠነቁስ	ቁና፣ ጣሳ፣ ጀግ	ኪሎ ግራም፣ ግራም
3	ይዘት	ዋንጫ፣ ቅል፣	ሊትር፣ ሚሊ ሊትር

✂ ባህላዊ መለኪያ ምድቦች አንጻራዊና እውነተኛ ልኬትን ሊሰጡም ላይሰጡም የሚችሉ ናቸው።

✂ ዘመናዊ መለኪያ ምድቦች እውነተኛነታቸው የተረጋገጠና አለም አቀፋዊ ናቸው።

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ መልመጃ

ጸ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እውነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ተመሳሳይ መለኪያ ምድቦችን መደመርና መቀነስ ይቻላል።
2. ፈሳሽ ነገሮችን በሜትር መለካት ይቻላል።
3. 50ኪ.ግ ጨወና 50ኪ.ግ ስኪር እኩል ናቸው።
4. መጠነቁስን በኪሎግራም መለካት ይቻላል።
5. ይዘት በሊትር ይለካል።

ጸ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. ከሚከተሉት መለኪያ ምድቦች ውስጥ የመጠነ ቁስ መለኪያ የሆነው የቱ ነው?

ሀ. ኪ.ግ   ለ. ሳ.ሜ   ሐ. ሜ   መ. ሚ.ሊ.

2. ከሮቤል ቤት እስከ ሚማርበት ትምህርት ቤት ያለው ርቀት 300ሜ ነው። ሮቤል ከትምህርት ቤት ደርሶ ለመመለስ ስንት ሜትር ርቀት ይጓዛል?

ሀ. 500ሜትር ለ. 400ሜትር ሐ. 300ሜትር መ. 600ሜትር

3. ከሚከተሉት ውስጥ ባህላዊ የርዝመት መለኪያ የሆነው የቱ ነው?

ሀ. ቁና   ለ. ከብያ   ሐ. ክንድ   መ. በርሜል

4. $342ሜ + 564ሜ = \underline{\quad}$?

ሀ. 600ሜ   ለ. 806ሜ   ሐ. 906ሜ   መ. 900ሜ

$$5. 118\lambda - 98\lambda = \underline{\quad}?$$

ሀ. 207λ ለ. 30λ ሐ. 260λ መ. 20λ

$$6. 92\eta - 78\eta = \underline{\quad}?$$

ሀ. 4η ለ. 14η ሐ. 14η መ. 12η

$$7. 543h.\eta + 305h.\eta = \underline{\quad}?$$

ሀ. $847h.\eta$ ለ. $848h.\eta$ ሐ. $808h.\eta$ መ. $400h.\eta$

🔗 የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. የሚከተሉትን አስሉ

$$ሀ. 34ሳ.ሜ + 27ሳ.ሜ = \underline{\quad}?$$

$$ለ. 412\eta - 202\eta = \underline{\quad}?$$

$$ሐ. 600ሜ + 312ሜ = \underline{\quad}?$$

$$መ. 918ሚ.ሊ. -$$

$$765ሚ.ሊ. = \underline{\quad}?$$

2. አቶ ሰይፉ 25ሜትር ጥቅል ሽቦ አላቸወ። አቶ ሰይፉ

የዶሮ ቤት ለመስራት 15ሜትር ሽቦ ተጠቅመዋል።

ያልተጠቀሙት ሽቦ ስንት ሜትር ነው?

3. የተማሪ አፎሚያ መጠነቁስ 43ኪ.ግ ነው። የእህቷ

መጠነቁስ ደግሞ 29ኪ.ግ ነው። የአፎሚያ መጠነቁስ

ከእህቷ መጠነቁስ በስንት ይበልጣል?

ምዕራፍ

7

መረጃ አያያዝ

የምዕራፉ የመማር ውጤት:-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ:

- መረጃ አያያዝን ትረዳላችሁ።

7.1 መረጃ መሰብሰብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- ስለራሳቸው እና በአካባቢያቸው ውስጥ በሚገኙ ነገሮች ላይ ጥያቄዎችን በማዘጋጀት መረጃን መሰብሰብ።

ተግባር 7.1

- 1.ተማሪዎች ቤታችሁ ውስጥ ያሉትን የቤተሰብ አባላት መዝግቡ።
- 2.ተማሪዎች የአዘርዕት አይነቶችን ፣የንግድ አትክልት አይነቶችን፣የቤት ውስጥ እቃዎችን፣የእንስሳት አይነቶችን ዘርዝሩ።

ምሳሌ 1

1. በትምህርት ቤታችሁ ውስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶችን መዘግቡ።

ጠረጴዛ፣ ወንበር፣ ጠመኔ፣ መፅሐፍ፣ የመማሪያ ሰሌዳ፣ ደወል፣ ሰንደቅ አላማ፣ የእጅ መታጠቢያዎች እና የመሳሰሉት ናቸው።

2. በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉ በዓለም ቅርስነት የተመዘገቡ ታሪካዊ ቦታዎችን መዘግቡ።

ስም	ምስል
1 አክሱም	
2 የፋሲል ግንብ	
3 የሃረር ጆጎል ግንብ	
4 የላሊበላ ወቅር አብያተ-ክርስቲያናት	
5 ሰሜን ተራራ ብሄራዊ ፓርክ	
እና የመሳሰሉት ናቸው።	

መልመጃ 7.1

1. በክፍላችሁ ውስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶችን መዝግቡ።
2. የክፍል ጓደኞቻችሁን እድሜ በመጠየቅ መዝግቡ።
3. የምታወቁቸውን የቀለማት አይነቶች በደብተራችሁ መዝግቡ።
4. በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ ብርቅዬ እንስሳቶችን በደብተራችሁ መዝግቡ።

7.2 ከተሳለ ስዕል በመነሳት መረጃዎችን መመደብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:
• ከተሳለ ስዕል በመነሳት ቁሶችን በመለየት መመደብ

የቡድን ስራ 7.1

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመመልከት ጥራጥሬ፣ አትክልትና ፍራፍሬ በማለት መድቧቸው።

2. የአናዲ፣ የህክምና እና የግብርና ባለሙያዎች ስራቸውን ለማከናወን የሚጠቀሙባቸውን መሳሪያዎች በመዘርዘር መድቧቸው።

አስተዋሉ

ጸረጃዎችን ስንመድብ ቀላሉ መንገድ በአይነታቸው፣ በመጠናቸው፣ በተሰሩበት ቁስ፣ በአገልግሎታቸው፣ በባህሪያቸው እና በመሳሰሉት መሆን አለበት።

ምሳሌ 1

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ምስሎች በማየት ፈላሽና ጠጣር በማለት መድቡ።

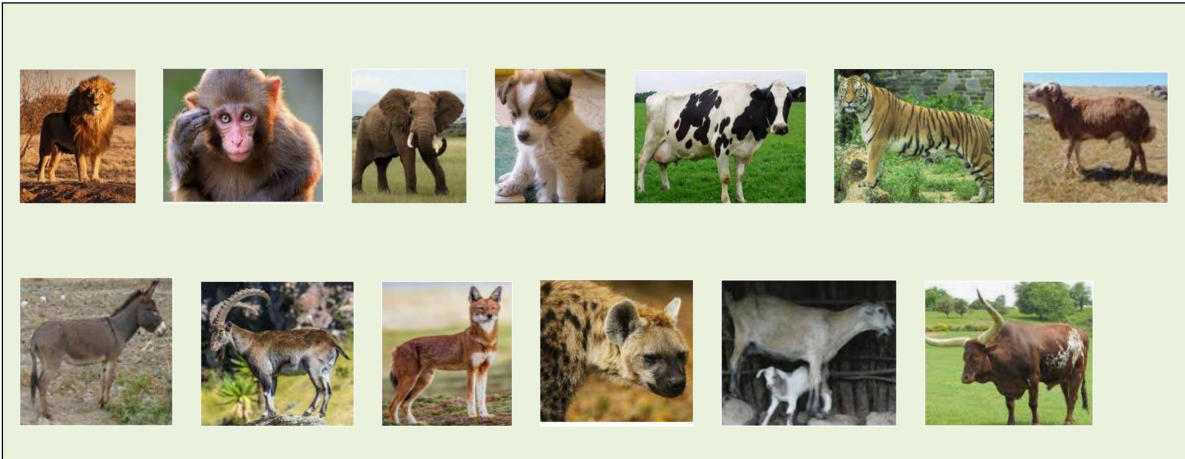

➤ ከተዘረዘሩት ውስጥ ፈላሽ የሆኑት
 ወተት፣ ወጋ፣ ዘይት እና ጭማቂ ናቸው።

➤ ከተዘረዘሩት ውስጥ ጠጣር የሆኑት
 ግድግዳ፣ ድንጋይ፣ ባትሪ ድንጋይ፣ ጠረጴዛ፣ መደሻ፣
 ጠመኔ ናቸው።

መልመጃ 7.2

1. የሚከተሉትን ምስሎቹ በማየት የቤት እንስሳት እና የዱር እንስሳት በማለት መድቡ።

2. የሚከተሉትን ምስሎች በማየት የጤና፣ የትምህርት፣ የግንባታ መሳሪያዎች በማለት መድቡ።

7.3 ቁሶችን በመጠቀም መረጃዎችን ማደራጀት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃቶች፡

- የተሰበሰበውን መረጃ በሰንጠረዥ ማደራጀት
- በሰንጠረዥ ተደራጅቶ የጠቀመጠውን መረጃ መተርጎም

ተግባር 7.2

1. ከታች የተዘረዘሩትን ፍራፍሬ፣ የቤት እንስሳት እና ጥራጥሬ በማለት ምድባቸውን በሰንጠረዥ 9ፋ።
በመቀጠልም ታሊ ማርክን በመጠቀም ተርጉሙ።

ብርቱኳን	በቅሎ	መንደሪን	ፍየል
ዶሮ	ገብስ	አተር	ሩዝ
ሙዝ	ፓፓያ	ትርንጎ	አቡካዶ
በግ	ማንጎ	ድመት	ስንዴ

አስተዋሉ

- ✎ ታሊ ማርክ፡- የመረጃዎችን ብዛት ቆጥረን በምልክት የምናስቀመጥበት ስልት ነው።
- ✎ መረጃን በታሊ ማርክ ስናስቀምጥ የምንጠቀምበት ምልክት ለምሳሌ፡

ምሳሌ 2

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን እቃዎች ከሸክላ፣ ከፕላስቲክ እና ከእንጨት የተሰሩ በማለት ምድባቸውን በሰንጠረዥ 9ፋ።
በመቀጠልም ታሊ ማርክን በመጠቀም አደራጁና ተርጉሙ።

ሒሳብ 2ኛ ክፍል

ጀበና፣ እንስራ፣ አልጋ፣ ጀግ፣ ድስት፣ ቁም ሳጥን፣ ሳፋ፣ ምጣድ፣
ባልዲ፣ ጠረጴዛ፣ ሮቶ፣ ወንበር፣ የከሰል ማንደጃ፣ ጀሪካን፣ ጣባ

✓ መረጃው በሰንጠረዥ ሲቀመጥ

ከሸክላ የተሰሩ	ከፕላስቲክ የተሰሩ	ከእንጨት የተሰሩ
ጀበና	ጀግ	አልጋ
እንስራ	ሳፋ	ቁም ሳጥን
ድስት	ባልዲ	ጠረጴዛ
ምጣድ	ሮቶ	ወንበር
የከሰል ማንደጃ	ጀሪካን	
ጣባ		

✓ መረጃው በታሊ ማርክ ሲደራጀ

እቃው የተሰራበት አይነት	ታሊ ማርክ	ብዛት
ከእንጨት የተሰሩ		4
ከሸክላ የተሰሩ		6
ከፕላስቲክ የተሰሩ		5

መረጃው ሲተረጎም:-

- ✓ አራት ከእንጨት የተሰሩ እቃዎች አሉ።
- ✓ ስድስት ከሸክላ የተሰሩ እቃዎች አሉ።
- ✓ አምስት ከፕላስቲክ የተሰሩ እቃዎች አሉ።

መልመጃ 7.3

በክፍላችሁ ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን ብቻ መሰረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ።

- ሀ. በክፍላችሁ ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን እድሜ ጠይቃችሁ መዝግቡ።
- ለ. የመዘገባችሁትን እድሜ ከሰባት ዓመት በታች፣ ከስምንት ዓመት እስከ ዘጠኝ ዓመት እና ከአስር ዓመት በላይ በማለት መድቡ።
- ሐ. የመደባችሁትን መረጃ ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ።
- መ. ያደራጁችሁትን መረጃ ተርጉሙ።

የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ

- ✎ መረጃዎችን ስንመድብ ቀላሉ መንገድ በአይነታቸው፣ በመጠናቸው፣ በተሰሩበት ቁስ፣ በአገልግሎታቸው፣ በባህሪያቸው እና በመሳሰሉት መሆን አለበት።
- ✎ ታሊ ማርክ፡- የመረጃዎችን ብዛት ቆጥረን በምልክት የምናስቀመጥበት ስልት ነው።
- ✎ የመረጃ ማደራጀት ጥቅሞች፡-
  - ✓ መረጃን በቀላሉ ለማግኘት
  - ✓ መረጃን በቀላሉ ለመረዳት
  - ✓ መረጃውን በአጭሩ ለመፃፍ እና የመሳሰሉት ናቸው።

የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ መልመጃ

ጸ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. መረጃን የማደራጀት አንዱ ጥቅም መረጃን በቀላሉ ለማግኘት ነዉ።
2. መረጃዎችን በመጠናቸዉ፣ በአዓነታቸዉና በባህሪያቸዉ ለይቶ ማደራጀት ጠቃሚ ነዉ።
3. መረጃዎችን ለመተርጎም በሰንጠረዥ ማደራጀት አስፈላጊ ነዉ።

ጸ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ቁጥሮች አንድ የሁለተኛ ክፍል ተማሪ በአንደኛዉ ወሰነ ትምህርት ከመቶዉ ያስመዘገባቸዉ ዉጤቶች ናቸዉ።

55፣89፣67፣94፣72፣82፣69፣63

ሀ. ዉጤቶችን ከ50 በታች፣ ከ50 እስከ 64፣ ከ65 እስከ 80 እና ከ81 እስከ 100 በማለት መድቡ።

ለ. የመደባችሁትን ዉጤት ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ።

ሐ. ያደራጃችሁትን ተርጉሙ።

2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ።

ሀ. የእንስሳት ተዋፅኦ እና የጓሮ አትክልት የሆኑትን መዝግቡ።

ለ. የመዘገባችኋቸውን መረጃዎች የእንስሳት ተዋፅኦ እና የጓሮ አትክልት በማለት መድቡ።

ሐ. የተመደቡትን መረጃዎች ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ።

መ. በሰንጠረዥ የተቀመጠውን መረጃ ተርጉሙ።

ምዕራፍ

8

የጂኦሜትሪ ቅርፆች

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- የጠለል ቅርፆችን በጎናቸው እና በኮርነራቸው ብዛት ትመድባላችሁ።
- ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸው ትገልጻላችሁ።

8.1. የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ

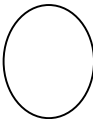

የቡድን ስራ 8.1

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠለል ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት መድቡ።

1	2	3	4	5	6	7	8
							

ምሳሌ 1

ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠለል ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት መድቡ።

1.	2..	3.	4.	5.	6.	7.	8.
							

የጠለል ምስል የሆኑት፡-

✓ በቁጥር 1፣ 5 እና 7 የተወከሉት ናቸው።

የጠለል ምስል ያልሆኑት፡-

✓ በቁጥር 2፣ 3፣ 4፣ 6 እና 8 የተወከሉት ናቸው።

መልመጃ 8.1

የሚከተሉትን ቅርፆች በማየት የጠለል ምስል የሆኑ እና የጠለል ምስል ያልሆኑ በማለት መድቡ።

1	2	3	4	5	6	7
						

8.2 ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መግለፅ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃት:

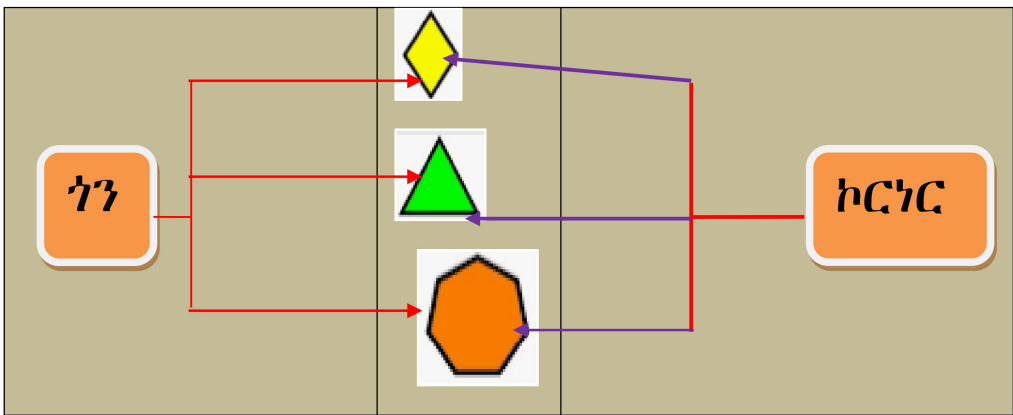
- ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መግለፅ

ተግባር 8.1

1. በቤታችሁ ውስጥ የሚገኙትን ባለ ሶስት ጎንና ኮርነር ቅርፆች ለቤታችሁ ዓፋ።
2. በትምህርት ቤታችሁ ውስጥ የሚገኙ ባለአራት ጎንና ኮርነር ቅርፆች ዘርዝራችሁ ዓፋ።

አስተወሉ

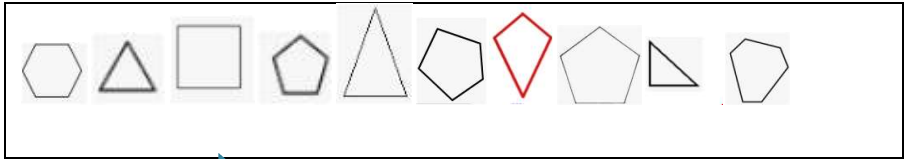
- ☒ የጠለል ምስሎችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መመደብ ይቻላል።
- ☒ የሚከተለው ምስል የጠለል ምስሎች ጎንና ኮርነር ያሳያል።

- ☒ የአንድ ጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ናቸው።

ምሳሌ 2

1. የሚከተሉትን ቅርፆች የጎናቸውንና የኮርነራቸውን ብዛት በመግለፅ መድቡ።

የጠለል ምስል	የጎን ብዛት	የኮርነር ብዛት	የቅርፁ ምድብ
	3	3	ጎን ሶስት
	4	4	ጎን አራት
	5	5	ጎን አምስት
	6	6	ጎን ስድስት

2. በትምህርት ቤታችሁ የሚገኘው የእግር ኳስ ሜዳ ባለ ስንት ጎን ነው?

ባለ አራት ጎን

መልመጃ 8.2

1. በ “ሀ” ስር ያሉትን ቅርፆች በማየት በ “ለ” ስር ካሉት የቅርፅ ምድብ ጋር አዛምዱ።

<u>ሀ</u>	<u>ለ</u>
1. 	ሀ. ጎነ 3
2. 	ለ. ጎነ 7
3. 	ሐ. ጎነ 8
4. 	መ. ጎነ 4
5. 	ሠ. ጎነ 6

8.3 ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር

ከንፁህ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- ተመሳሳይ የሆኑ የጂኦሜትሪ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር

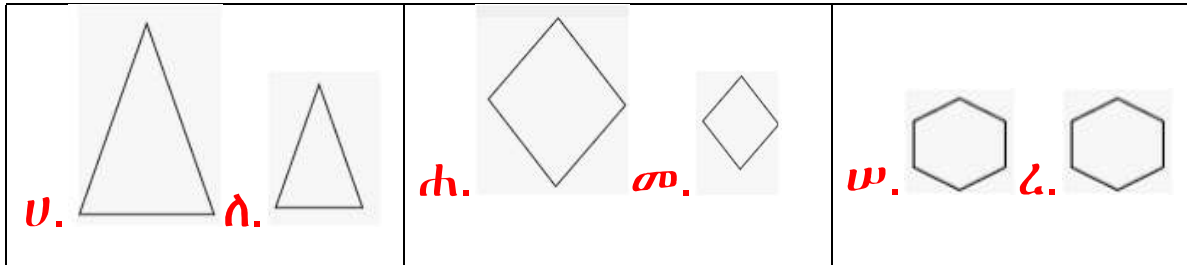
አስተዋሉ

- ☒ ተመሳሳይ ምስሎች አንድ አይነት ቅርፅ ያላቸውና በመጠን ሊለያዩ የሚችሉ ናቸው።
- ☒ ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር ይቻላል።

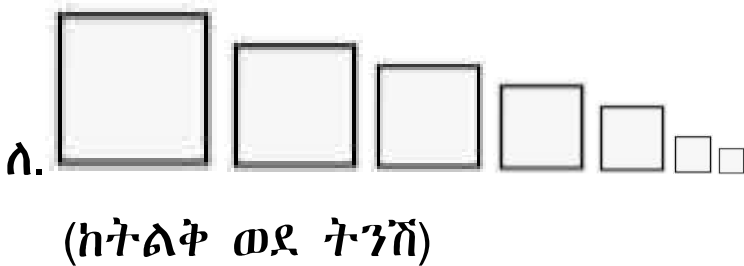
ምሳሌ

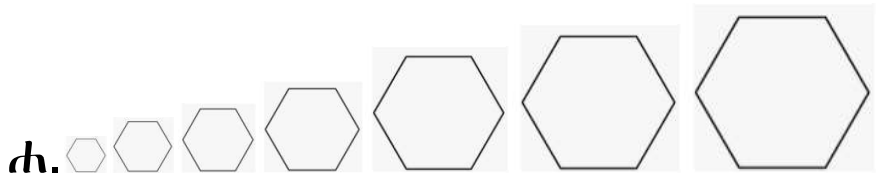
1. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸው አወዳድሩ።

- ✓ በ **ሀ** የተወከለው ጎን ሶስት በ **ለ** ከተወከለው ጎን ሶስት ይበልጣል።
- ✓ በ **መ** የተወከለው ጎን አራት በ **ሐ** ከተወከለው ጎን አራት ያንሳል።
- ✓ በ **ሠ** የተወከለው ጎን ስድስት በ **ረ** ከተወከለው ጎን ስድስት ጋር እኩል ነው።

2. ምስሎችን በመጠናቸው በማወዳደር በቅደም ተከተል ስናስቀምጥ

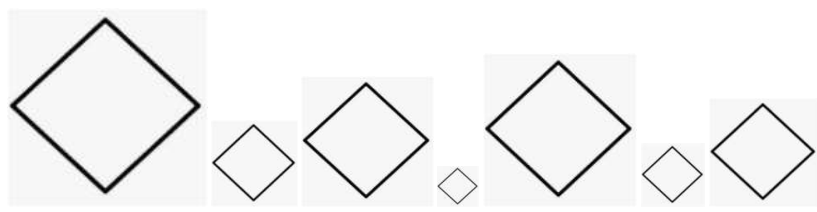

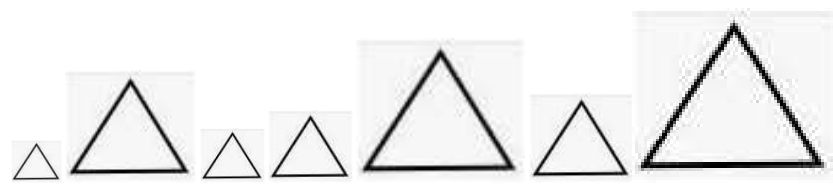
(ከትንሽ ወደ ትልቅ)

መልመጃ 8.3

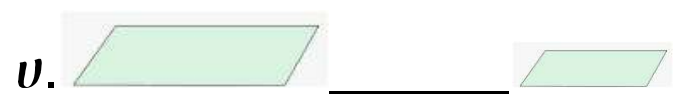
1. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸው በማወዳደር ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

2. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸው በማወዳደር ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

3. የሚከተሉትን የጠለል ምስሎች መጠናቸውን በማየት $P < Q$ = ወይም $P > Q$ ምልክትን በባዶ ቦታው በማስገባት አወዳድሩ።

8.4 ጠጣር ምስሎችን መለየት

ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡
• ጠጣር ምስሎችን መለየት

ተግባር 8.2

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለየታችሁ መድቡ።

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

ምሳሌ

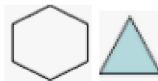
ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለይታችሁ መድቡ።

ጠጣር ምስል የሆኑት

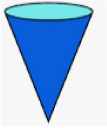

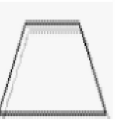

ጠጣር ምስል ያልሆኑት

መልመጃ 8.4

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለይታችሁ መድቡ።

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ

- ✍ ተመሳሳይ ምስሎች አንድ አይነት ቅርፅ ያላቸውና በመጠን ሊለያዩ የሚችሉ ናቸው።
- ✍ ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር ይቻላል።
- ✍ የጠለል ምስሎችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መመደብ ይቻላል።
- ✍ የአንድ ጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ነው።

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ መልመጃ

ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ።

1. የጠለል ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር አይቻልም።
2. የጠለል ምስሎችን በጎናቸውና በኮርነራቸው መመደብ እንችላለን።
3. የጠለል ምስሎችና የጠጣር ምስሎች አንድ አይነት ምስሎች ነው።
4. የአንድ የጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ናቸው።

✎ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. የሚከተሉትን የጠለል ምስሎች የጎናቸውንና የኮርነራቸውን ብዛት በመግለፅ መድቧቸው።

2. የሚከተሉትን ቅርፆች በማየት የጠለል ምስል እና የጠጣር ምስል በማለት መድቡ።

3. የሚከተሉትን ቅርፆች በመጠናቸው በማወዳደር
ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

4. የሚከተሉትን ቅርፆች በመጠናቸው በማወዳደር
ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

ምዕራፍ

9

የኢትዮጵያ
ገንዘብ

የምዕራፉ የመማር ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም ገንዘብን ትደምራላችሁ፤ ትቀንሳላችሁ።

9.1 የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- የኢትዮጵያን ገንዘብን በመጠቀም መደመርና መቀነስ

ተግባር 9.1

1. ተማሪዎች የምታወቁቸውን የብር ኖቶችና የሳንቲም ዲናሮች ጻፉ።

2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ።

ሀ. 35 ሳንቲም + 55 ሳንቲም   ለ. 45 -ብር + 66 -ብር

ሐ. 75 ሳንቲም - 25 ሳንቲም   ሠ. 250 -ብር - 95 -ብር

መ. 11 -ብር ከ 50 ሳንቲም - 9 -ብር ከ 40 ሳንቲም

ረ. 80 -ብር ከ 50 ሳንቲም + 23 -ብር ከ 40 ሳንቲም

አስተወሉ

- ✘ ገንዘብ ማለት ሕዝቦች በመግባባት ዕቃዎችን ወይም አገልግሎትን የሚገዙበት የብር ኖቶች ወይም የሳንቲም ዲናሮች ነው።
- ✘ እያንዳንዱ የብር ኖት ወይም የሳንቲም ዲናር በላዩ ላይ በተፃፉ አሃዝ ልክ ዋጋ አለው።
- ✘ ማንኛውም የመገበያዪ ገንዘብ በአገሪቱ መንግስት እዉቅና (ባለቤትነት) ብቻ ታትመው ገበያ ላይ ይወላሉ።
- ✘ ገንዘብን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የብር ኖትን ከብር ኖት፣ የሳንቲም ዲናርን ከሳንቲም ዲናር ጋር መሆን አለበት።

ምሳሌ 1

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ።

ሀ. $44\text{-ብር} + 23\text{-ብር} = \underline{\hspace{2cm}}$

	+		=	
44-ብር	+	23-ብር	=	67-ብር

ለ. $55\text{-}100 - 33\text{-}100 = \underline{\hspace{2cm}}$

$$55\text{-}100 - 33\text{-}100$$

$$= \underline{22} \text{ ብር}$$

ሐ. $55\text{-}100$ ከ 50 ሳንቲም $-25\text{-}100$ ከ 40 ሳንቲም

ስንቀንስ ሳንቲሙን ከሳንቲም ብሩን ከብሩ ላይ ነው።

✓ ሳንቲምን ከ ሳንቲም ስንቀንስ

$$50\text{ ሳንቲም} - 40\text{ ሳንቲም}$$

$$= 10\text{ ሳንቲም}$$

✓ ብርን ከብር ስንቀንስ

$$55\text{-}100 - 25\text{-}100$$

$$= 30 \text{ ብር}$$

ስለዚህ $55\text{-}100$ ከ 50 ሳንቲም $- 25\text{-}100$ ከ 40 ሳንቲም

$$= 30 \text{ ብር ከ } 10 \text{ ሳንቲም}$$

መ. $65\text{ ሳንቲም} - 25\text{ ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

$$65\text{ ሳንቲም} - 25\text{ ሳንቲም}$$

$$= 40 \text{ ሳንቲም}$$

መልመጃ 9.1

የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ።

ሀ. $40\text{-ብር} + 60\text{-ብር} = \underline{\hspace{2cm}}$

ለ. $17\text{-ብር ከ}20\text{ ሳንቲም} + 68\text{-ብር ከ}70 = \underline{\hspace{2cm}}$

ሐ. $90\text{ሳንቲም} - 80\text{ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

መ. $74\text{-ብር ከ}65\text{ ሳንቲም} - 52\text{-ብር ከ}40\text{ ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

9.2 ግብይትን የሚሳይ ጭውውት

አንድ ሰርዓት የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

. ግብይትን በጭውውት መለማመድ

የቡድን ስራ 9.1

1. ተማሪዎች ቡድን መስርቱና ከቡድናችሁ አባላት ወስጥ አንድ ወንድና አንድ ሴት በመምረጥ አንዳቸው እንደ ሻጭ አንዳቸው ደግሞ እንደ ገዥ በመሆን ከዚህ በታች ያለውን ጭውውት በክፍል ወስጥ በተግባር ያሳዩ።

ገዥ፡- ባለ ሱቅ እንዴት አደርክ?

ሻጭ፡- ፈጣሪ ይመስገን ደህና ነኝ

አንቺስ እንዴት አደርሻ?

ገዥ፡- ፈጣሪ ይመስገን

ወተት አለ?

ሻጭ:- አለ

ገዥ:- ስንት ነው?

ሻጭ:- 21ብር ከ50 ሳንቲም

ገዥ:- እንዴ አስወደድከው

ሻጭ:- ከምናመጣበት ቦታ ስለጨመረ ነው

ገዥ:- በል ትንሽ ቀንስልኝ እኔኮ ደምበኛህ ነኝ

ሻጭ:- አይ አያዋጣኝም ብዙትርፍ የለውምኮ

ገዥ:- ቢሆንም ቢያንስ 50ሳንቲም ቀንስልኝ

ሻጭ:- እሽ በቃ ደምበኛ አይደለሽ

ገዥ:- አመሰግናለሁ 50 ብር ነው ያለኝ መልስ ስጠኝ

ሻጭ:- ይኸው ወተቱ መልስሽ 29ብር ነው ቁጠራው

ገዥ:- እሽ አመሰግናለሁ ልክ ነው

መልካም ቀን ይሁንልህ

ሻጭ:- ላንቺም መልካም ቀን ይሁንልሽ አትጥፊ

2. ግብይትን መሰረት ያደረገ ጭወውት በየቡድናቸው

አዘጋጁና በክፍል ውስጥ አቅርቡ።

9.3 የቃላት ፕሮብሌሞች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- በዕለት ተዕለት ህይወታቸው ውስጥ የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስን መተግበር

ተግባር 9.2

1. ብሩክ ልብስ ለመግዛት ወደ ገብያ ሄደ። በ475ብር ሱሪ እና 425ብር ደግሞ ሸሚዝ ገዝቶ ወደ ቤቱ ተመለሰ። ብሩክ በአጠቃላይ ስንት ብር አወጣ?
2. ከሁሉም የብር ኖቶች አንድ አንድ በተናጠል ወስደን ብንደምራቸው በአጠቃላይ ስንት ብር ይሆናሉ?

ምሳሌ 1

1. ቃልኪዳን ዳቦ በ6ብር ከ50ሳንቲም፣ ሙዝ በ70ብር ከ25ሳንቲም እና ብስኩት በ4ብር ከ15ሳንቲም ገዛች። ቃልኪዳን በአጠቃላይ ስንት ብርና ሳንቲም አወጣች?

ቃልኪዳን ያወጣችው ብር	ቃልኪዳን ያወጣችው ሳንቲም
$=6ብር+70ብር+4ብር$	$=50 ሳንቲም+25ሳንቲም+15ሳንቲም$
$=80 ብር$	$=90ሳንቲም$

ስለዚህ ቃልኪዳን በአጠቃላይ 80ብር ከ90 ሳንቲም አወጣች።

2. የአንድ ሳሙና ዋጋ 27ብር ቢሆንና አንድ ሳሙና ለመግዛት ለባለ ሱቁ 50ብር ብትሰጡት ስንት ብር ይመለስላችኋል?

$$\begin{aligned} \text{የሚመለስላችሁ ብር} &= \text{ለባለ ሱቁ የሰጣችሁት-የሳሙናው ዋጋ} \\ &= 50\text{-ብር} - 27\text{-ብር} \\ &= 23 \text{ ብር} \end{aligned}$$

መልመጃ 9.3

1. ሁሉንም የሳንቲም ዲናሮች አንድ አንድ በተናጠል ወስደን ብንደምራቸው በአጠቃላይ ስንት ሳንቲም ይሆናሉ?
2. ከትልቁ የብር ኖት ላይ ትንሹን የብር ኖት ብንቀንስ ስንት ብር እናገኛለን?
3. ኤደን ከአቶ ሀሰን መደብር 1ኪሎ ስኪር በ30 ብር፣ 2ኪሎ መኮረኒ 100ብር እና አንድ ፓኬት ክብሪት በ20 ብር ገዛች። ኤደን በአጠቃላይ ስንት ብር አወጣች?

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ

- ✍ ገንዘብ ማለት ሕዝቦች በመግባባት ዕቃዎችን ወይም አገልግሎትን የሚገዙበት የብር ኖቶች ወይም የሳንቲም ዲናሮች ነው።
- ✍ ገንዘብን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የብር ኖትን ከብር ኖት እና የሳንቲም ዲናርን ከሳንቲም ዲናር ጋር መሆን አለበት።
- ✍ እያንዳንዱ የብር ኖቶች በላያቸው ላይ በተፃፉ አሃዞች ልክ ዋጋ አላቸው።
- ✍ ማንኛውም የመገበያያ ገንዘብ በአገሪቱ መንግስት እዉቅና (ባለቤትነት) ብቻ ታትመው ገበያ ላይ ይወላሉ።

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ መልመጃ

ጸ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ።

1. ትልቁ የብር ኖት 200ብር ነው።
2. የብር ኖቶችን መደመርና መቀነስ እንችላለን።
3. ትንሹ የሳንቲም ዲናር 50ሳንቲም ነው።
4. እያንዳንዱ የብር ኖት ላይ የብሩን መጠን ተፅፎ እናገኛለን።

ጸ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. $54\text{-ብር} + 37\text{-ብር} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሀ. 84ብር   ለ. 81ብር   ሐ. 91ብር   መ. 92ብር

2. $90\text{ሳንቲም} + 5\text{ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሀ. 99ሳንቲም   ለ. 95ሳንቲም   ሐ. 85ሳንቲም
መ. 75ሳንቲም

3. $75\text{-ብር ከ}35\text{ሳንቲም} + 225\text{-ብር ከ}45\text{ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሀ. 190ብር ከ70ሳንቲም   ለ. 190ብር ከ80ሳንቲም
ሐ. 300ብር ከ70ሳንቲም   መ. 300ብር ከ80ሳንቲም

4. $200\text{-ብር ከ}50\text{ሳንቲም} - 150\text{-ብር ከ}30\text{ሳንቲም} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሀ. 50ብር ከ20 ሳንቲም   ለ. 80ብር ከ20 ሳንቲም
ሐ. 50ብር ከ80 ሳንቲም   መ. 230ብር ከ30 ሳንቲም

5. የተማሪ ኤሊያስ እናት ከአንድ ሱቅ በ30ብር ከ25ሳንቲም ደብተር፣ በ5ብር ከ10ሳንቲም እርሳስ እና በ4ብር ከ50 የእርሳስ መቅረጫ ገዙ። የተማሪ ኤሊያስ እናት በአጠቃላይ ስንት ብር አወጡ?

- ሀ. 41ብር ከ50ሳንቲም   ለ. 34ብር ከ80 ሳንቲም
- ሐ. 39ብር ከ85 ሳንቲም   መ. 37ብር ከ75 ሳንቲም

6.

የነዚህ የብር ፍቶች ድምር ስንት ነው.

- ሀ.   ለ.
- ሐ.   መ.

የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስለ፡፡

- ሀ. $213\text{-ብር} + 224\text{-ብር} = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $149\text{-ብር} - 125\text{-ብር} = \underline{\hspace{2cm}}$
- ሐ. $450\text{-ብር ከ}30\text{ ሳንቲም} + 150\text{-ብር ከ}25\text{ ሳንቲም}$
- መ. $655\text{-ብር ከ}80\text{ ሳንቲም} - 43\text{-ብር ከ}50\text{ ሳንቲም}$

ምዕራፍ

10

የኢትዮጵያ ጊዜ

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- ጊዜን በሙሉ ፣ በግማሽ እና በሩብ ሰዓት በሚዞርና በዲጂታል ሰዓት ትቆጥራላችሁ።
- የሰዓትንና የደቂቃን ግንኙነት ትገልጻላችሁ።

10.1 ሰዓትን በሙሉ ፣ በግማሽና በሩብ አቆጣጠር በዲጂታልና በሚዞር ሰዓት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- ጊዜን በሙሉ ፣ በግማሽ እና በሩብ ሰዓት በሚዞርና በዲጂታል ሰዓት መቁጠርን መረዳት

ተግባር 10.1

1. ከዚህ በታች ያሉትን የሰዓት ቆጣሪዎች በማየት ስንት ሰዓት እንደሆነ ለመምራችሁ በቃላችሁ ተናገሩ።

ሀ.

ሰ.

2. ከዚህ በታች ያሉትን የሰዓት ቆጣሪዎች በማየት ስንት ሰዓት እንደሆነ በደብተራችሁ ዓፉ።

ሀ. ለ. ሐ. መ.

10.2 ሰዓትና ደቂቃ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- የሰዓትንና የደቂቃን ግንኙነት መግለፅ*

የቡድን ስራ 10.1

- አንድ ሰዓት ስንት ደቂቃ እንደሆነ ተወያዩበት።
- ከሰዓትና ከደቂቃ የጊዜ መለኪያዎች ማን ይበልጣል? ተወያዩበት።
- 150 ደቂቃ ስንት ሰዓትና ደቂቃ ይሆናል?

አስተዋሉ

- ☒ 1 ሰዓት 60 ደቂቃ ነው።
- ☒ ግማሽ ሰዓት 30 ደቂቃ ነው።
- ☒ ሩብ ሰዓት 15 ደቂቃ ነው።

ምሳሌ

1. በደቂቃ የተሰጡትን ወደ ሰዓት ቀይሩ።

ሀ. 120 ደቂቃ   ለ. 180 ደቂቃ

ሀ. $120 \text{ ደቂቃ} = 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ}$

$= 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት}$

$= 2 \text{ ሰዓት}$

ለ. $180 \text{ ደቂቃ} = 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ}$

$= 3 \text{ ሰዓት}$

2. በሰዓት የተሰጡትን ወደ ደቂቃ ቀይሩ።

ሀ. 4 ሰዓት   ለ. 5 ሰዓት

ሀ. $4 \text{ ሰዓት} = 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት}$

$= 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ}$

$= 240 \text{ ደቂቃ}$

ለ. $5 \text{ ሰዓት} = 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት}$

$= 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ}$

$= 300 \text{ ደቂቃ}$

3.75 ደቂቃን ወደ ሰዓትና ደቂቃ ቀይሩ።

$$75 \text{ ደቂቃ} = 60 \text{ ደቂቃ} + 15 \text{ ደቂቃ}$$

$$= 1 \text{ ሰዓት ከ} 15 \text{ ደቂቃ}$$

መልመጃ 10.2

1. በደቂቃ የተሰጠውን ወደ ሰዓትና ደቂቃ ቀይሩ።

ሀ. 90 ደቂቃ

ለ. 105 ደቂቃ

ሐ. 210 ደቂቃ

መ. 135 ደቂቃ

2. በሰዓት እና በደቂቃ የተሰጡትን ወደ ደቂቃ ቀይሩ።

ሀ. 3 ሰዓት ከ15 ደቂቃ

ለ. 1 ሰዓት ከ45 ደቂቃ

ሐ. 5 ሰዓት ተኩል

10.3 የጊዜ የቃላት ፕሮብሌምዎችን መፍታት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- በዕለት ተዕለት ህይወታቸው ውስጥ የኢትዮጵያን ጊዜ በመጠቀም መደመርና መቀነስን መተግበር*

ተግባር 10.2

- ኢክራም የተሰጣትን የቤት ስራ በ30ደቂቃ ሰርታ ጨረሰች፡
፡አቤል ደግሞ የተሰጠውን የቤት ስራ በ45ደቂቃ ሰርቶ

ጨረሰ።

ሀ. የቤት ስራውን ቶሎ የጨረሰው ማን ነው?

ለ. ሁለቱ ተማሪዎች የቤት ስራቸውን ለመጨረስ

በአጠቃላይ ስንት ደቂቃ ተጠቀሙ?

ሐ. አቤል የቤት ስራውን ለመጨረስ የተጠቀመበት ደቂቃ

አንድ ሰዓት ለመሙላት ስንት ደቂቃ ይቀረዋል?

2. ተማሪዎች ለመማር ሁለት ሰዓት ተኩል ወደ ክፍል

ገብተው ለአምስት ሩብ ጉዳይ ለእረፍት ቢወጡ ስንት

ሰዓትና ደቂቃ ተማሩ?

ምሳሌ 3

1. አንድ ክፍለ ጊዜ ለመማር 45ደቂቃ ቢመደብለት ሁለት

ክፍለ ጊዜ ለመማር ስንት ሰዓትና ደቂቃ ያስፈልጋል?

ለሁለት ክፍለ ጊዜ የተመደበው ደቂቃ = 45ደቂቃ + 45ደቂቃ

$$= 90ደቂቃ$$

$$= 60ደቂቃ + 30ደቂቃ$$

$$= \underline{1ሰዓት ከ30ደቂቃ}$$

2. አንድ አወ.ሮፕላን ከአዲስአባባ ተነስቶ ባህርዳር ለመድረስ

45ደቂቃ ወሰደበት። አወ.ሮፕላኑ የወሰደበት ሰዓት አንድ

ሰዓት ለመሙላት ስንት ደቂቃ ይቀረዋል?

አንድ ሰዓት ለመሙላት የቀረፀ ደቂቃ

$$= 1\text{ሰዓት}(60\text{ደቂቃ})-45\text{ደቂቃ}$$

$$= 60\text{ደቂቃ}-45\text{ደቂቃ}$$

$$= \underline{15\text{ደቂቃ}}$$

መልመጃ 10.3

1. አቶ ዳኛቸው በአንድ ቀን ለ4ሰዓት ያክል መፅሐፍ ቢያነብ በ3 ቀን ምን ያክል ሰዓት ያነባል?
2. የተማሪ ማህደር ከትምርት ቤት መውጫ ሰዓት 9:30 ነው። ቤቷ 10:30 ብትደርስ ቤቷ ለመድረስ ስንት ደቂቃ ተጠቀመች?

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ

✍ 15 ደቂቃን ሩብ፣ 30 ደቂቃን ተኩል ወይም ግማሽ ሰዓት እና 45 ደቂቃን ሩብ ጉዳይ ብለን እንጠራለን።

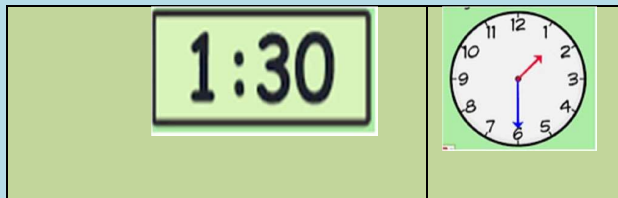

✍ የሚዞር ሰዓት

✍ ዲጂታል ሰዓት

✍ 1 ሰዓት በዲጂታል እና በሚዞር ሰዓት ሲገለፅ፡

✍ 1 ሰዓት 60 ደቂቃ፣ ግማሽ ሰዓት 30 ደቂቃ እና ሩብ ሰዓት 15 ደቂቃ ይሆናሉ።

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ መልመጃ

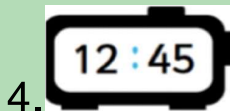
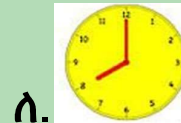
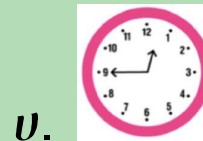
ጸ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እውነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ።

- 1. ሶስት ሰዓት 120 ደቂቃ ይሆናል።
- 2. 3:30 ሲነበብ ሶስት ሰዓት ተኩል ተብሎ ነው።
- 3. ሰዓትን ወደ ደቂቃ መቀየር ይቻላል።

ጸ በ ሀ ስር ያሉትን የዲጂታል ሰዓት በ ለ ስር ካሉት የሚዞር ሰዓት ጋር እኩል የሆነውን በመምረጥ አዛምዱ።

ሀ

ለ

ጸ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ።

1. 150ደቂቃ = _____ ሰዓት

ሀ.3

ለ.2

ሐ.4

መ.ሁለት ሰዓት ተኩል

2. ሰዓት ሰዓት = _____ ደቂቃ

ሀ.60

ለ.75

ሐ.180

መ.240

3. ይህ ሰዓት ቆጣሪ የትኛውን ይወክላል?

ሀ. 9:15

ለ.10:15

ሐ.3:00

መ.10:00

✂ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

1. አስቴር 3:15 ወደ ገበያ ሄዳ 5:45 ተመለሰች። አስቴር ስንት ሰዓት ቆይታ ወደ ቤቷ ተመለሰች?

2. ማክሌል ከምሽቱ 12ሰዓት ጀምሮ ለአንድ ሰዓት ተኩል ያክል አስተማሪ የሆነ ፊልም ብታይ ማክሌል ስንት ሰዓት ላይ ፊልሙን አይታ ትጨርሳለች?